

Tilinpäätös 2024

Mäntyharjun kunta

Sisältö

1.	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
1.1.1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	1
1.1.2	KUNNAN HALLINTO	2
1.1.3	YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	2
1.1.4	OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	3
1.1.5	KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	3
1.1.6	YMPÄRISTÖASIAT.....	3
1.1.7	MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT.....	3
1.1.8	ARVIO TODENNÄKÖISESTA TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	3
1.1.9	ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA.....	3
1.2	SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	9
1.3	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	10
1.3.1	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN.....	10
1.3.2	TOIMINNAN RAHOITUS	11
1.4	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	13
1.5	KOKONAISTULOT JA -MENOT	15
1.6	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	15
1.6.1	YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ	15
1.6.2	KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS.....	16
1.6.3	OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	16
1.6.4	ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	16
1.6.5	SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	16
1.6.6	KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT.....	17
1.7	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	21
1.7.1	ASIAA KOSKEVA SÄÄNTELY.....	21
1.7.2	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	21
1.7.3	TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	21
2.	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	22
2.1	SEURANTAA KOSKEVA SÄÄNTELY	22
2.2	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	22
2.3	MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN	22
2.3.1	KÄYTTÖTALOUS.....	23
2.3.1.1	KESKUSVAALILAUTAKUNTA.....	23
2.3.1.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	23
2.3.1.3	KUNNANVALTUUSTO	23
2.3.1.4	HALLINTOPALVELUT	24
2.3.1.5	SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	26
2.3.1.6	TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	30
2.3.2	TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN	35
2.3.3	INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	37

2.3.4	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	39
2.3.5	YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMISESTA.....	40
3.	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	43
3.2	TULOS LASKELMA	43
3.3	RAHOITUSLASKELMA.....	44
3.4	TASE	45
3.5	KONSERNILASKELMAT	46
4.	LIITETIEDOT	50
4.1	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	50
4.2	TULOS LASKELMAN LIITETIEDOT	52
4.3	TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	55
4.4	OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ.....	56
4.5	TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	58
4.6	VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	59
4.8	HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	61
5.	MÄNTYHARJUN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS.....	65
6.	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN	68
7.	LUETTELOT JA SELVITYKSET	69

1. TOIMINTAKERTOMUS

OLENNAISET TAPAHTUMAT TALOUDESSA JA TOIMINNASSA

1.1.1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2024 tilinpäätös on valmistunut. Tilinpäätös kunnissa on itsessään lakisäätäinen, mutta se on velvoittavuuden lisäksi myös erittäin hyödyllinen tapa perehtyä tarkemmin kunnan ja kuntakonsernin talouden ja toiminnan tilaan. Tutki siis tämä perusteellinen dokumentti huolella!

Vuosi 2024 jää historiaan poikkeuksellisen vuotena. Koko kevät 2024 selvitettiin mahdollista kuntaliitosta Pertunmaan kanssa ja valtioneuvosto vahvisti lopulta yhdistymisen kesäkuussa. Pertunmaan kunta yhdistyi Mäntyharjuun 1.1.2025. Kuntaliitoksen osalta tulee olla realistinen, haasteita laajentuneessa kolmen taajaman kunnassa on varmasti talouden ja palveluverkon osalta, mutta samat haasteet olisivat olleet edessä myös ilman kuntaliitosta.

Menneenä vuonna investointien osalta valmisteltiin lähivuosien suurinta hanketta, keittiöruokalaa, joka päädyttiin sijoittamaan lukiorakennuksen yhteyteen. Rakentamishanke lähtee käyntiin kuluvan vuoden aikana. Loppuvuodesta lokahteli kohdalleen myös pitkään tapetilla ollut kysymys kunnallishallinnon tiloista. Vanha 1960-luvulla rakennettu kunnantalo suljettiin ja uusia tiloja valmistellaan sijoitettavaksi Mäntyharjun liikekeskukseen. Lisäksi linjattiin, että Pertunmaan kunnantalo jatkaa Pertunmaa-talo -nimellä tarjoten lähipalveluita ja työpisteitä myös tulevaisuudessa.

Käyttötalous toteutui arvioitua parempana, tulos oli ylijäämäinen 992 692,82 euroa. Kuitenkin huomioon ottaen tulevien vuosien taloudelliset näkymät, on selvää, että nykyinen talouden tilanne ei ole riittävän kestäväällä pohjalla. Palveluverkon kysymykset, investointitarpeet ja kuntien valtionosuusrahoituksen taso pakottavat sopeuttamaan taloutta. Näen kuitenkin, että päämäärätietoisella työllä Mäntyharjun kunta pärjää hyvin myös tulevaisuudessa ja tärkeää on kääntää nyt yhdessä katse jo kohti 2030-lukua.

Haluan kiittää Mäntyharjun kunnan ammattitaitoista henkilöstöä, viranhaltijoita ja luottamushenkilöorganisaatiota kuluneesta vuodesta ja kuntalaistemme hyväksi tehdystä työstä. Kuntamme toimii kuntalaisiaan varten!

Mäntyharjussa 27.3.2025

Juho Järvenpää
kunnanjohtaja

1.1.2 KUNNAN HALLINTO

Mäntyharjun kunnan tilivelvolliset ajalla 1.1.2024-31.12.2024 ovat:

Toimielin	Viranhaltija
Kunnanhallitus	kunnanjohtaja hallinto- ja talousjohtaja
Sivistyslautakunta	sivistysjohtaja lukion rehtori Yhtenäiskoulun rehtori kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimen johtaja varhaiskasvatuksen johtaja
Tekninen lautakunta	tekninen johtaja
Rakennuslautakunta	rakennustarkastaja

Tilivelvollisia ovat lisäksi kyseisten toimielinten jäsenet.

1.1.3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Samuli Leveälahden, Jouko Niemisen ja Satu Tolosen toimittamassa ja Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemassa teoksessa Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2024 todetaan Suomen yleisestä kehityksestä seuraavaa:

”Taloudellinen taantuma ja geopolitiittinen tilanne vaikuttavat työllisyyden heikkenemisenä ja näkyvät varovaisuutena kuluttajien ja yritysten toiminnassa. Rakentamisen matalasuhdanteen ennakoidaan muuttuvan maltilliseen kasvuun vuoden 2025 aikana. Työllisyyttä tukevat lähinnä julkiset korjaus- ja infrahankkeet, tuotantolaitosten rakentaminen sekä tie- ja raideväylien kunnostustyöt. Vientiteollisuuden tilaukset eivät ole kasvaneet merkittävästi, ja hyvinvointialueilla uuden työvoiman rekrytointi on vaikeutunut heikon taloudellisen tilanteen seurauksena.”

Etelä-Savon tilanteesta ja näkymistä julkaisussa todetaan:

”Elinkeinoelämän tilanne ja näkymät Syksyn 2024 Pk-yritysbarometri nostaa esiin Etelä-Savon ELY:n alueen yritysten keskeiset haasteet ja tulevaisuuden näkymät. Työvoiman saatavuus mainitaan Etelä-Savossa edelleen merkittäväksi kasvua, kehitystä ja investointeja hidastuttavaksi asiaksi monille yrityksille. Samalla liikevaihdon kasvunäkymät ovat alueella kuitenkin keskimäärin hieman paremmat kuin muualla Suomessa, mikä kertoo yritysten sopeutumiskyvystä ja vahvasta halusta säilyttää toimintansa vakaana.

Tilastokeskuksen mukaan Etelä-Savon väkiluku vuoden 2023 lopussa oli 130 451 henkilöä.

Vuoden aikana vähennystä 0,9% ja viidessä vuodessa 6,0%.

Vuoden 2024 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Etelä-Savossa 12,8 % joista pitkäaikaistyöttömiä 30 %. Mäntyharjussa työttömien osuus työvoimasta oli 11,2 % ja Pertunmaalla 12,9 %. Avoimia työpaikkoja Mäntyharjussa oli joulukuun 2024 lopussa 11 kpl. (ELY-keskus, Työllisyyskatsaus joulukuun 2024)

1.1.4 OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Muutokset on esitetty toimialojen toimesta.

1.1.5 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Kunnassa tehdään erillinen henkilöstökertomus.

1.1.6 YMPÄRISTÖASIAT

Kunnan suurin ympäristöriski sisältyvät vesi- ja viemärlaitoksen toimintaan. Laitos laatii toiminnastaan vuosittain kertomuksen.

Ympäristöasioihin liittyvistä viranomaistehtävistä vastaa Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut.

1.1.7 MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Kirjanpitolain 3a luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista.

Em. asioissa on oleellista, että toimintaohjeet ja päätäntävalta on selvä. Toimintakulttuuri tulee olla sellainen, että organisaation jokaisella tasolla on kyky puuttua havaittuihin epäkohtiin erityisesti silloin kun epäkohdat kohdistuvat esimiesten toimintaan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää hankintojen ja laskujen kierron prosesseihin.

Asiaan oleellisesti liittyvä hallintosääntö on päivitetty kunnanvaltuustossa 9.12.2024.

1.1.8 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Suomen talouden yleinen kehitys heijastuu kuntatalouteen. Tuleva kehitys kunnassa riippuu, löydetäänkö tasapaino käyttötalouden kulujen, vero- ja valtionosuuksien kertymän ja investointivarausten välillä. Kunnan negatiivinen väestökehitys vaikuttaa sekä verotulokertymään että valtionosuuksiin.

Vaikkakin taloudellinen vastuu sosiaali- ja terveystalouksista ja pelastustoimesta on poistunut kunnalta, jää kunnan taloutta rasittamaan tehdyt investoinnit ja niihin kohdistuvat velat. Käyttötalouteen tulee löytää tasapaino, joka huomioi palvelukysynnän ja väestökehityksen, jotta palvelut ja tulevat investoinnit voidaan kattaa kestävästi.

Erityisen haasteen kuntatalouteen tuo vuodenvaihteessa 2024/2025 toteutunut Mäntyharjun ja Pertunmaan kuntien kuntaliitos. Kuntaliitos edellyttää toimintojen sopeuttamista vastaamaan uuden kunnan tarpeita. Samalla liitos tuo varsinkin elinkeinojen kehittämiseen uusia panostusmahdollisuuksia ja leveämmät hartiat kohdata tulevat haasteet.

Mäntyharjun kunnalla on toimintavaihtoehtoja kohdata tulevat taloudelliset haasteet; taseessa on kertynyt ylijäämää, kunnan poisto-ohjelman pitkiä poistoaikoja on pystytty viime vuosina kompensoimaan sumupoistojen lisäksi tehdyillä kirjanpitolain edellyttämällä poistoilla, kunnallisvero on edelleen maltillinen ja yritystoiminta kunnassa on elinvoimaista rakentuen usean eri toimialan varaan.

1.1.9 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Riskillä tarkoitetaan haitallista tekijää tai tapahtumaa, jonka toteutuessa kunnan toiminta ei saavuta sille asetettuja tavoitteita. Riski voi toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia tappioita tai se voi vaarantaa kuntakonsernin toimintaa tai sen jatkuvuutta. Toisaalta riski voi olla myös menetetty mahdollisuus.

Riskit jaotellaan seuraavasti:

- strategiset riskit
- taloudelliset riskit
- toiminnalliset riskit sekä
- vahinkoriskit

Mäntyharjun kunnassa tunnistetaan seuraavat riskit ja tulevan toiminnan kehittämiseen vaikuttavat epävarmuustekijät:

Strategiset riskit

Strategiset riskit ovat kunnan pitkän aikavälin tavoitteita ja niiden kannalta olennaisia menestystekijöitä uhkaavia riskejä. Kunnan tulevan kehityksen ennustaminen on haasteellista. Toteutettu sote-uudistus vaikuttaa kuntien – myös Mäntyharjun - taloudelliseen asemaan useiden vuosien ajan eri tavoin. Tältä osin riski on muuttunut palvelutuotannosta palveluiden pysyvyyteen ja kiinteistöjen vuokraukseen kohdistuvaksi.

Asukasmäärän laskun hidastamiseen liittyvä tavoite on keskeinen alueen kehittymisen kannalta. Väestön ikärakenteeseen liittyy riski, kun yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä tulee entisestään kasvamaan. Lasten määrän väheneminen ja väestön ikääntyminen tulee väistämättä vaikuttamaan kunnan palveluverkkoon, talouteen valtionosuusjärjestelmän kautta sekä pitkän aikavälin strategiin tavoitteisiin.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kunnan talouden tasapainoon, investointeihin ja rahoitukseen. Keskeinen Mäntyharjun kuntaa koskeva taloudellinen riski liittyy verotulojen ja valtionosuuden kehitykseen. Yhteisövero on herkkä suhdanteille ja jako-osuuden muutoksille. Kunnallisverokertymään vaikuttaa sekä väestömäärän kehitys että väestön ikääntyminen.

Taloudellisen toimintaympäristön merkittävä riski liittyy investointitarpeiden hallintaan ja velkaantumiseen. Kuntajakoselvittäjä Eero Laesterän raportissa on kiinnitetty huomiota yhdistyneen kunnan taloudellisiin haasteisiin. Liittymissopimuksessa on asetettu selvät tavoitteet uuden kunnan taloudelle.

Kunnan lainamäärään liittyy korkoriski, joka syntyy vaihtuvakorkoisten lainojen viitekorkojen muutoksista. Mäntyharjun kunta onkin varautunut nousseiden korkojen tilanteeseen kiinnittämällä nostetut lainat pitkiin 10 vuoden kiinteisiin korkoihin. Johdannaisilla toteutettua korkosuojausta kunta ei ole käyttänyt.

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla ja tätä kautta riittävän kassavarannon ylläpidolla.

Konserniyhteisöomistuksiin liittyy riskejä, joilla voi olla merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia. Konserniohjauksen ja -valvonnan menettelyitä pyritään kehittämään siten, että merkittäviä riskejä ei toteudu ja omistusten arvo säilyy. Konserniohjauksesta puhuttaessa on olennaista tunnistaa myös erilaisin sopimuksin järjestettyyn toimintaan liittyvät riskit. Näitä riskejä hallitaan sopimusvalvonnalla ja poikkeamiin reagoimalla.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen, henkilöstön toimintaan, organisaation sisäisiin prosesseihin ja resursseihin sekä väärinkäytöksiin ja muuhun lain vastaiseen toimintaan.

Operatiivisen toiminnan häiriötilanteita hallitaan osana johdon ja esimiesten normaalia jokapäiväistä toimintaa. Merkittävistä alueellisista häiriötilanteista selvittää eri viranomaisten yhteistoiminnalla. Häiriötilanteisiin liittyvään kunnan tiedottamiseen on viime aikoina kiinnitetty lisähuomioita ja sitä pyritään edelleen kehittämään.

Osaavan henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen liittyvät haasteet ovat koko kuntasektorille tuttuja. Kuntien haastava taloudellinen tilanne vaikuttaa myös työhyvinvointiin ja aiheuttaa epävarmuutta henkilöstön keskuudessa. Mäntyharjun kunnan johto yhdessä työterveyshuollon kanssa seuraa tilannetta ja pyrkii tukemaan henkilöstön työssä jaksamista toimenpiteillä, joilla vähennetään työn henkistä kuormittavuutta, työtapaturmia ja sairastavuutta. Henkilöstöön liittyviä riskejä tarkastellaan jäljempänä toimialakohtaisesti.

Tietojärjestelmien toimivuuteen liittyvän haavoittuvuuden lisäksi tietoturvariskit ovat lisääntyneet. Mäntyharjun kunta pyrkii hallinnoimaan näitä riskejä mm. ohjeistuksella, koulutuksella, teknisin keinoin sekä kriittisten palveluiden ulkoistamisella.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskejä voi aiheutua odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoutuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Vahinko- ja vastuuriskejä rajataan vakuuttamalla. Vakuutusturvan kattavuutta seurataan ja tarvittavat päivitykset saadaan voimaan lyhyelläkin varoitusajalla.

Työsuojeluriskit arvioidaan säännöllisesti. Riskejä pyritään vähentämään kouluttamalla ja opastamalla esimiehiä ja muuta henkilöstöä työsuojeluasioissa.

Toimialakohtaisia vahinkoriskejä on kuvattu tarkemmin jäljempänä.

Hallinnon toimiala Toiminnalliset riskit:

a) henkilöstöriskit (saatavuus, osaaminen, turvallisuus)

Seuraavien vuosien aikana tapahtuva eläköityminen ja sen mukana organisaatiosta pois lähtevä tietotaito on riski. Myös uuden henkilön rekrytointiin liittyvä aina riski rekrytoinnin onnistumisesta.

Hallinnon jo tapahtunut keventyminen aiheuttaa lomien ym. poissaolojen aikaisen sijaistushaasteen. Haastetta voidaan pienentää sisäisen tiedonjaon parantamisella ja lomien rytmityksellä / keskittämällä.

Osaaminen

Sähköisen työympäristön kehittyminen ja toimintatapojen muutokset, sekä suositusten ja säästöjen muuttuminen vaativat osaamisen kehittämistä – pelkkä ylläpito ei riitä. Muutokset kuormittavat, mutta myös motivoivat. Keskeisiä tekijöitä jatkuvassa muutoksessa mukana pysymisessä ovat koulutus ja osaava johtaminen.

Turvallisuus

Henkilöturvallisuuteen liittyvät riskit tulee huomioida suunniteltaessa kunnanviraston tilaratkaisuja. Näitä riskejä ovat mm. yksinyöskentely ja haastavat asiakastilanteet.

Entinen kunnantalo on osoittanut konkreettisesti toimitiloihin liittyvän riskin ja vaikeuden reagoida niihin.

b) muut riskit

Hallinnossa painotetaan hyvän ja tehokkaan hallintokulttuurin luomista. Organisaatiossa tulee vallita yhtenäinen käsitys kuntalaisia palvelevasta hyvästä hallintotavasta. Hallinnon toiminnan tulee olla avointa ja asioiden käsittelyn julkista sekä päätökset perusteltuja. Ennen päätöksentekoa tulee selvittää eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia. Riskinä on asioiden kiireellisyys, joka heijastuu valmisteluun. Riskiä voidaan vähentää lisäämällä hallinnon toiminnan suunnitelmallisuutta. Kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua edistetään asioista tiedottamisella ja hallinnon prosessien avaamisella. Mikäli menettelyvirheitä esiintyy, toimintatapoja muutetaan vaatimusten mukaisiksi.

Tietosuojaa uhkaavat riskit ovat kasvaneet niin maailmanlaajuisesti kuin valtakunnallisestikin. Myös kunnan organisaatiossa kuin kunnalle ostopalveluja tuottavissa organisaatioissa on todettu tietoturva- ja tietosuojaloukkausten yrityksiä. Riskiä on minimoitu koulutuksella ja neuvonnalla, sekä osallistamalla asiaan liittyviin valmiusharjoituksiin. Tietosuoja-asioissa Mäntyharju toimii yhteistyössä Mikkelin kaupungin kanssa.

Vahinkoriskit:

a) omaisuuteen kohdistuvat

Aiemmin mainitun mukaisesti Mäntyharjun kunnan omaisuuteen liittyviä riskejä hallitaan kattavalla vakuutusturvalla. Kunnan vakuutukset on kilpailutettu ja vakuutusten sisältö ajantasaistettu syksyllä 2024.

b) muut riskit

Kunnalla on henkilöstöriskejä varten lakisääteinen työtaturmavakuutus, etätyövakuutus ja työmatkavakuutus. Myös luottamushenkilöt ovat vakuutettuja luottamustehtäviin liittyvillä matkoilla. Hallinnon toimialan tehtävissä tapahtuvia virheitä varten on voimassa hallinnon ja talouden vastuuvakuutukset.

Sivistyspalveluiden toimiala

Riskienhallinnan tavoitteena on toiminnan jatkuvuuden, kannattavuuden, asiakkaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin turvaaminen. Se on ennakoivaa, järjestelmällistä ja jatkuvaa organisaation päivittäistä toimintaa ja johtamista, jossa jokainen tietää oman tehtävänsä ja tavoitteensa ja niihin liittyvät laatuvaatimukset.

Sivistystoimessa riskienhallinta on osa johtamista ja arkipäivän työtä – ei yksittäinen projekti. Riskienhallinnan asema perustuu siihen, että se auttaa organisaatiota saavuttamaan perustavoitteensa ja turvaa ne.

Toiminnalliset riskit:

Henkilöstöriskit (saatavuus, osaaminen, turvallisuus)

Saatavuus

Sivistyspalveluiden henkilöstön saatavuuteen liittyy kelpoisuuden omaavien työntekijöiden saatavuuden osalta riski. Sivistyspalveluissa on useita alueita, jotka ovat yhden työntekijän varassa, mikä aiheuttaa toimintaan haavoittuvuutta. Avoimeksi tulleet virat tai toimet ovat olleet täytettävissä ns. normaalein rekrytointitoimin, mutta maanlaajuisesti tiettyjen henkilöstöryhmien saatavuuksissa olevat haasteet aiheuttavat saatavuusongelmia myös Mäntyharjussa. Virkojen ja toimien osalta kelpoisten henkilöiden saatavuusongelma koskee tällä hetkellä lähinnä sijaishenkilöitä.

Kunnan perusopetuksen oppilasmäärä vähenee, mikä lisää painetta useamman aineen kelpoisuuteen samalla opettajalla, jotta opettajan opetusvelvollisuus saadaan täytettyä. Kunta kannustaa kaksoispätevyyden hankintaan.

Saatavuutta on turvattu hyvillä työoloilla ja työhyvinvoinnin kehittämällä (mm. mahdollisuus koulutuksiin ja työnohjaukseen, työn sisällön kehittämiseen jne.).

Osaaminen

Yhteiskunta on jatkuvassa muutoksessa. Henkilöstön osaamisen varmistaminen ja täydennyskoulutuksiin osallistuminen on ensiarvoisen tärkeää. Henkilöstön koulutushalukkuus on sivistyspalveluissa ollut kiitettävällä tasolla. Myös vertaisoppimiseen on kiinnitetty huomiota mm, benchmarking-toimintaa lisäämällä.

Henkilöstön sitouttaminen muutoksiin on turvattu osallistavilla työtavoilla, koulutuksilla ja riittävän pitkäkestoisella perehdytyksellä uusiin toimintoihin.

Turvallisuus

Henkilöstö kohtaa entistä useammin haasteellisia ja arvaamattomasti käyttäytyviä asiakkaita. Riskien tunnistaminen ja ennalta ehkäisevä toiminta on tärkeää. Yksiköitä on ohjeistettu mm.

välttämään riskitilanteissa yksin työskentelyä. Erilaisilla rakenteellisilla ratkaisuilla, mm. poistumisteiden huomioimisella, kameravalvonnalla ja lukituksen suunnittelulla, on pyritty pienentämään riskiä.

Tietojärjestelmien toimivuus

Koulujen päätietojärjestelmien ylläpito on ohjelmistotoimittajilla. Tällä tavoin tietojärjestelmän kaatumisesta aiheutuvia riskejä on saatu pienennettyä. Verkkokansioista otetaan päivityksiä kunnan yleisen käytännön mukaan. Koska sivistyspalveluissa toimintaa hoitavat yksittäiset henkilöt, on tärkeää, että toimintaan liittyviin tietoihin päästään käsiksi myös työntekijän vaihtuessa.

Vahinkoriskit:

a) Omaisuuteen kohdistuvat

Omaisuuteen kohdistuvia riskejä ovat esim. luonnon onnettomuuden, tulipalot, vesivahingot, sähkökatkokset ja vahingonteot. Kameravalvonnan käyttöönotto on vähentänyt merkittävästi kiinteistölle ja muulle omaisuudelle aiheutettua ilkivaltaa. Yhtenäiskoululle ja päiväkotikiinteistöille. Mustikkatassuun toteutettu varavoimakone varmistaa toiminnan jatkumahdollisuuden häiriötilanteissa.

Avainhallinta on systematisoitu ja rekisterit ovat ajan tasalla.

b) muut riskit

Toimintaan kohdistuu em. lisäksi joukko ns. yleisiä riskejä: sähköhäiriöt, ruoan jakelun häiriöt, kyberhyökkäykset, ympäristöriskit, liikenteen aiheuttamat riskit, terveysriskit jne. Kunnan yleisessä ja sivistystoimen valmiussuunnitelmissa on pyritty varautumaan näihin. On perusteltua uskoa, että riski toteutuu todennäköisimmin sähkönsyötön häiriönä. Liikenteen osalta riskeihin on vaikutettu kiinteistöjen piharatkaisuilla.

Pandemian aikaiseen toimintaan on erilliset ohjeistukset.

Hanketoiminta

Sivistyspalveluissa toiminnan kehittämistä toteutetaan hanketoiminnan avulla. Hanketoimintaan liittyvä riski on hankerahoituksen takaisinperintä. Lisäksi hankeraportointi (väli- ja loppuraportointi) vaativat selkeän aikataulutuksen ja sen noudattamisen.

Hankkeiden avainhenkilöiden vaihtumiset aiheuttavat riskejä hankkeiden toteutumiselle, sillä hankkeiden koordinoinnissa tarvitaan substanssiosaamista ja hallinnoinnissa hanke- ja rahoitustaloudellista osaamista. Hankeosaajien saatavuus on haasteellista ja hanketoiminnan oppiminen on hidasta.

Hankekumppaneiden sitoutuminen on myös varmistettava.

Teknisten palvelujen toimiala

Toiminnalliset riskit:

a) henkilöriskit (saatavuus, osaaminen, turvallisuus)

Saatavuus

Henkilöstön saatavuus teknisten palveluiden toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin ei ole tällä hetkellä ongelma. Määräaikaisiin tehtäviin on ollut myös hyvin saatavilla tekijöitä. Sesonkiluonteinen toiminta aiheuttaa haasteita. Henkilöstön määrä sijaistustapauksissa aiheuttaa huomattavaa lisäkuormaa muille. Osaavaa sijaista ei ole tai sijaistuksiin ei ole aikaa käytettävissä.

Osaaminen

Henkilöstöllä jo olevaa osaamista hyödynnetään paremmin työsuorituksia suunniteltaessa. Lisäkoulutautumiseen kannustetaan resurssien puitteissa. Myös työn ohessa tapahtuvaa opiskelua tuetaan koko kuntaa koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

Puutteet osaamisessa voivat johtaa siihen, että tehdään turhaa työtä tai työn suorittamisessa tapahtuu virheitä. Jos osaamista puuttuu, esimerkiksi tehtävien sijaistaminen on ongelmallista.

Turvallisuus

Kunnan toimitilojen osalta ylimääräisistä ylläpidettävistä tiloista tulee päästä nopeasti eroon ja käyttöön jäävien tilojen ennakoivaan ylläpitoon tulee varata riittävät resurssit. Tulee huolehtia sujuvasta yhteistyöstä oman työn ja urakoitsijoiden välillä.

Henkilöstön työturvallisuudesta pidetään huolta säännöllisillä tarkastuksilla ja esimiesten seurannalla. Työturvallisuuskoulutukset sekä työturvallisuuskorttikoulutukset toteutetaan määräajoin. Henkilökohtaisien suoja- ja turvallisuusvälineiden käyttö on pakollista niitä vaativissa työtehtävissä. Konekaluston tarkastukset suoritetaan määräysten mukaan.

Yleisten alueiden osalta (leikkipuistot, liikuntapaikat) kuluttajaturvallisuuteen vaikutetaan pitämällä turvallisuusasiakirjat ajan tasalla sekä määräikaistarkastuksilla.

Tietojärjestelmien toimivuus

Kunnan yleisten ict-riskien lisäksi vesihuoltolaitoksella riskit liittyvät valvontaohjelmiin ja kaukovalvontaan.

Rakennusten rakennusautomaatiojärjestelmien nykytila on kartoitettu ja ns. Rakennusautomaatio-käsikirja muodostaa tavoitetilan taloteknisten järjestelmien sekä hälytysjärjestelmien toiminnalle. Rakennusautomaatiojärjestelmiä päivitetään ja yhdenmukaistetaan sujuvan ja varman toiminnan varmistamiseksi.

Käyttöön otetulla sähköisellä huoltokirjaohjelmistolla varmistetaan sujuva tiedonkulku. Käyttäjää ohjataan ilmoittamaan havaintonsa järjestelmän kautta. Tehdyt toimenpiteet kirjataan järjestelmään.

Vahinkoriskit:

Omaisuuksien kohdistuvia riskejä ovat mm. luonnon onnettomuudet, tulipalot, vesivahingot, sähkökatkokset, ilkeävalta, laitehäiriöt, tietoliikenteen häirintä ja tuhotyöt. Ympäristö- ja terveystarpeita ovat mm. suuronnettomuudet, ydinvoimalaonnettomuudet, pandemiat, käyttöveden laatuhäiriöt ja jätevedenpuhdistamon toimintahäiriöt. Näihin on laadittu varautumissuunnitelmat, joiden päivitystarve tarkastetaan vuosittain. Varautumisessa tehdään yhteistyötä kaikkien Etelä-Savon kuntien ja Etelä-Savon pelastuslaitoksen kanssa.

Vesilaitoksen toimintavarmuus on ollut ajoittain hyvin haavoittuva johtuen vähäisestä henkilöstöresurssista. Toimintavarmuutta on pyritty parantamaan henkilöstöjärjestelyillä sekä varautumalla ennakkoon poikkeusoloihin mm. varavoimalla. Laajamittaiset ja pitkäaikaiset sähkökatkot voivat aiheuttaa ylivuotoja vesistöön. Pitkäkestoisten sähkökatkosten aikana voi tulla ongelmaksi myös polttoaineen saatavuus varavoimalle.

Rakennusten korjausvelka on myös vahinkoriski mahdollisten vesikattovuotojen, sisäpuolisien vesivuotojen, sähkötekniikan järjestelmien paloturvallisuuden osalta. Vahinkoriskit lisääntyvät, mikäli rakennusten ylläpito ei ole riittävällä tasolla ja yleiset turvallisuusohjeistukset ajan tasalla. Myös käyttäjillä on suuri rooli esimerkiksi paloturvallisuuden toteutumisessa ja mahdollisissa

ensisammutus tehtävissä. Vahinkoriskit liittyvät oleellisesti myös henkilöturvallisuuteen tilojen käyttäjien osalta.

1.2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäinen valvonta on oleellinen osa kunnassa tehtävää normaalia johtamistyötä ja siitä vastaavat ennen kaikkea esimiesasemassa olevat työntekijät. Säännölliseen valvontaan kuuluvat muun muassa

- talousarvion toteutumisen seuranta
- toimintaperiaatteiden ja ohjeiden noudattamisen valvonta
- viranhaltijoiden ja toimielinten päätösten seuranta
- toiminnan ja toimintapoikkeamien seuranta osavuosikatsausten yhteydessä
- osto- ja myyntilaskutuksen tarkastus- ja hyväksymisjärjestelmän ylläpitäminen

Organisaation tehtävät ja päätösvalta on vahvistettu hallintosäännössä. Tehtäväalueiden tavoitteet on asetettu talousarviossa ja niiden toteutumista seurataan johtoryhmässä sekä kunnanhallituksessa ja toimialojen lautakunnissa. Toimintaa ja taloutta koskevista tavoitteista raportoidaan kunnanvaltuustolle kolmannesvuosiraportoinnin yhteydessä sekä tilinpäätöksessä. Kunnanhallitus saa raportin taloustilanteesta kuukausittain. Talouden seuranta ja analysointi toimialoilla on jatkuvaa, jotta poikkeamiin on mahdollista reagoida riittävän ajoissa.

Riskienhallintaprosessi on kuvattu valtuuston loppuvuonna 2020 vahvistamissa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa. Kaikille toimialoille ulottuvan riskienhallintaprosessin toteutumiseksi tulee edelleen jatkaa yhteisten toimintamallien kehittämistä ja jalkauttamista. Työsuojeluriskit työpaikoilla arvioidaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa kolmen vuoden välein. Sekä henkilöstöä että omaisuutta turvaavien vakuutusten kattavuus arvioidaan systemaattisesti vuosittain. Myös talousarviovuoden aikana vakuutusturvaan on tehty tarvittavia päivityksiä.

Keskitetysti ja läpi organisaation toteutuvia kontroleja ovat muun muassa taloushallinnon prosessit sekä hankintoihin, maksamiseen, sopimushallintaan, tietoturvaan ja omaisuuden valvontaan liittyvät ohjeiden mukaiset menettelyt. Viime aikoina sopimusten toteutumisen valvontaan on kiinnitetty enenevässä määrin huomioita.

Sisäisellä valvonnalla estetään myös epäeettistä toimintaa ja väärinkäytöksiä. Ohjeisen mukaisesti jokaisella kunnan palveluksessa olevalla henkilöllä, joka työtehtäviensä hoidon yhteydessä havaitsee kunnan toiminnassa epäasianmukaisia menettelytapoja, mahdollisia laiminlyöntejä tai väärinkäytösepäilyjä, on velvollisuus ilmoittaa havainnoistaan välittömästi esimiehelleen tai toimialajohtajalle.

1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.3.1. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Toimintakertomuksessa kuvataan niitä olosuhteita ja tapahtumia, jotka vaikuttavat siihen millaiseksi tilikauden tulos ja taloudellinen asema muodostuvat. Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Vertailuvuotena toimii vuosi 2023.

TP Tuloslaskelma 1000 € + tunnusluvut

	2024	2023
	1000 €	1000 €
Toimintatuotot	5 021	4 903
Toimintakulut	-17 988	-18 924
Toimintakate	-12 966	-14 021
Verotulot	13 653	13 955
Valtionosuudet	1 037	1 873
Rahoitusuotot ja -kulut		0
Korkotuotot	60	39
Muut rahoitustuotot	821	409
Korkokulut	-131	-125
Muut rahoituskulut	-10	-25
Vuosikate	2 463	2 105
Poistot ja arvonalentumiset	-1 621	-2 015
Satunnaiset tuotot	150	35
Tilikauden tulos	993	125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	993	125

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	27,9	25,9
Vuosikate/Poistot, %	152	104
Vuosikate, euroa/ asukas	445	381
Asukasmäärä	5 534	5 522

Tuloslaskelma osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneisiin kuluihin.

Mäntyharjun kunnan tuloslaskelman toimintatuottojen kokonaismäärä (ulkoiset ja sisäiset) tilikaudella oli 7.557.190 €, josta ulkoiset toimintatuotot olivat 5.021.290 €.

Toimintakulut (sisäiset ja ulkoiset) olivat 20.523.566 €, josta ulkoiset toimintakulut olivat 17.987.666 €.

Verotulojen kehitys on esitetty alla olevassa taulukossa. Kunnallisverokertymä laski 1,98 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kiinteistöverot kasvoivat 5,01 %. Yhteisöverotulot pienenevät 12,77 %.

Verotulot jakautuvat verolajeittain seuraavasti					
	TA 2024 + muutokset	TP 2024	Poikkeama €	TP2023	Muutos % TP 2023-2024
Kunnan tulovero	8 067 000	8 529 550,98	462 551	8 701 694	-1,98%
Kiinteistövero	3 105 000	3 196 343,05	91 343	3 043 724	5,01%
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 864 000	1 927 015,41	6 301	2 209 231	-12,77%
VEROTULOT	13 036 000	13 652 909,44	616 909	13 954 649	-2,16%

Valtionosuuksien toteuma oli 1.036.814 €. Kertymä oli 44,6 % edellisvuotta pienempi. Poistoja ja arvonalennuksia kertyi 1.620.605 €.

Toimintakate kertoo jaksotettujen toimintatuottojen ja –kulujen erotuksen, joka on katettava verorahoituksella ja valtionosuuksilla.

Vuosikate kuvaa kokonaisrahoituksen riittävyyttä. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Poistojen ja satunnaisten erien jälkeen tilikauden tulos oli 992 692 € euroa ylijäämäinen. Kertynyttä ylijäämää oli taseessa vuoden 2024 lopussa 7.804.790 €.

1.3.2. TOIMINNAN RAHOITUS

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki kunnan rahanlähteet ja käytöt. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tavoin rahoituslaskelma sisältää ainoastaan ne erät, jotka ovat syntyneet kunnan kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

Toiminnan ja investointien rahavirta, tulorahoitus

kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin eli kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja. Toiminnan rahavirta oli 2.613.191 €.

Rahoituslaskelman *investoinnit* muodostuvat pysyvien vastaavien investointimenoista, rahoitusosuuksista sekä luovutusvoitoista. Investointimenojen määrä oli vuonna 2024 yhteensä 1.492.532 €. Pysyvien vastaavien luovutustuloja kertyi 61.740 €.

Vuoden lopussa kunnalla oli lainaa yhteensä 17,6 milj. euroa, joka oli 1,6 milj. euroa vähemmän kuin v. 2023 tilinpäätöksessä.

TP Rahoituslaskelma 1000€ + tunnusluvut

	2024 1000 €	2023 1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 463	2 105
Satunnaiset erät	150	35
Tulorahoituksen korjauserät	0	514
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 493	-1 052
Rahoitusosuudet inv.menoihin	21 600	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	62	48
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 204	1 649
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	-14
Antolainasaamisten vähennys	102	88
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 617	-1 091
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-617	887
Muut maksuvalmiuden muutokset	-93	-989
Rahoituksen rahavirta	<u>-2 226</u>	<u>-1 119</u>
Rahavarojen muutos	-1 022	530
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 906	5 928
Rahavarat 1.1.	<u>5 928</u>	<u>5 398</u>
	-1 022	530
TP Rahoituslaskelma + tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	2 549,00	-3 132,00
Investointien tulorahoitus, %	167,5	200,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	0,8
Lainanhoitokate	1,5	1,8
Kassan riittävyys, pv	84,3	101,9
Asukasmäärä	5 534	5 522

Rahoituslaskelman tunnusluvut mittaavat maksuvalmiutta ja kassavarojen riittävyyttä.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, € = tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Investointien tulorahoitus = 100*Vuosikate/investointien omahankintameno. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi

pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate = (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset) = 1,5 Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman velvoitteiden hoitoon. Lainanhoitokyvyn katsotaan olevan hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Kassan riittävyys 31.12.2024 = 365*rahavarat/kassasta maksut tilikaudella = 84 pv.

1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase sisältää kunnan omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaisesti. Taseen loppusumma 31.12.2024 oli n.44,0 milj. euroa. Taseen loppusumma pieneni edellisestä vuodesta noin 1,3 milj.€.

Taseen tunnusluvut:

Omavaraisuusaste, % = 100* (oma pääoma+ poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma- saadut ennakot) Tunnuslukuarvon hyvänä tasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai alemmaa omavaraisuusastetta on pidettävä jo heikkona ja se merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Tunnusluku kertoo kunnan vakavaraisuudesta, alijäämän sietokyvystä ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100* (vieras pääoma- saadut ennakot) /käyttötulot. Mäntyharju = 107,3. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisin maksusta tulorahoituksella.

Lainakantaan lasketaan koko vieraan pääoman määrä vähennettyinä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Mäntyharjun kunnan lainakanta tilikauden lopussa oli 3.224 euroa/as.

Lainat ja vuokravastuut € = vieras pääoma – (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat) + Vuokravastuut

TASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	48,8	45,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	107,3	113,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	7 805	6 812
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	1 410	1 234
Lainakanta 31.12., 1 000 €	17 839	20 074
Lainakanta 31.12./asukas	3 224	3 635
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	22 598	22 825
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	4 084	4 133
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	2 001	2 089
Asukasmäärä	5534	5522

Tase 1000€ + tunnusluvut

VASTAAVAA	2024	2023
	<i>1000 €</i>	<i>1000 €</i>
APYSYVÄT VASTAAVAT	37 773	38 086
I Aineettomat hyödykkeet	5	7
1. Aineettomat oikeudet	1	1
2. Tietokoneohjelmistot	0	5
3. Muut pitkävaikutteiset menot	3	0
II Aineelliset hyödykkeet	32 853	33 318
1. Maa- ja vesialueet	4 464	4 475
2. Rakennukset	23 168	23 991
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 902	4 425
4. Koneet ja kalusto	282	368
5. Muut aineelliset hyödykkeet	59	59
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	-22	0
III Sijoitukset	4 915	4 761
1. Osakkeet ja osuudet	2 531	2 275
3. Muut lainasaamiset	2 001	2 089
4. Muut saamiset	383	397
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	142	131
2. Lahjoitusrahastojen varat	142	131
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 854	6 872
II Saamiset	948	945
Pitkäaikaiset saamiset	14	14
1. Myyntisaamiset	14	14
Lyhytaikaiset saamiset	934	931
1. Myyntisaamiset	426	597
3. Muut saamiset	305	182
4. Siirtosaamiset	203	152
III Rahoitusarvopaperit	15	12
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	15	12
IV Rahat ja pankkisaamiset	4 891	5 916
VASTAAVAA YHTEENSÄ	43 770	45 089
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	21 367	20 374
I Peruspääoma	13 562	13 562
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 812	6 687
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	993	125
C PAKOLLISET VARAUKSET	550	550
2. Muut pakolliset varaukset	550	550
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	703	710
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	688	692
3. Muut toimeksiantojen pääomat	15	18
E VIERAS PÄÄOMA	21 149	23 455
I Pitkäaikainen	17 233	18 418
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 378	17 570
7. Muut velat	855	848
II Lyhytaikainen	3 917	5 037
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 192	1 617
4. Lainat muilta luotonantajilta	270	887
5. Saadut ennakot	3	3
6. Ostovelat	1 256	1 198
7. Muut velat	172	166
8. Siirtovelat	1 024	1 166
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	43 770	45 089

1.5 KOKONAISTULOT- JA MENOT

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Verotulojen ja valtionosuuksien merkitys kunnan kokonaistuloista kasvaa joka vuosi. Kunnan tulee jatkossa päivittää maksuperusteet ja taksat vuosittain. Kunnan omiin keinoihin lisätä tuloja sisältyy myös omaisuuden myynti. Erityisesti tulee huomioida vesilaitoksen tulojen ja menojen epäsuhde.

MÄNTYHARJUN KUNTA		ULKOISET KOKONAISTULOT JA KOKONAISMENOT 31.12.2024				
KOKONAISTULOT		KOKONAISMENOT				
Toiminta	20 741 645			Toiminta	18 128 453	
Toimintatuotot	5 021 291	23,69 %		Toimintakulut	17 987 667	81,30 %
Verotulot	13 652 909	64,41 %		Korkokulut	131 243	0,59 %
Valtionosuudet	1 036 814	4,89 %		Muut rahoituskulut	9 544	0,04 %
Korkotuotot	60 021	0,28 %		Satunnaiset kulut	0	0,00 %
Muut rahoitustuotot	820 764	3,87 %		Tulorahoituksen korjauserät		0,00 %
Satunnaiset tuotot	149 953	0,71 %		- Pakollisten varausten muutos		0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	-107	0,00 %		- Muut oikaisut		0,00 %
- Pysyv.vastaav.hyöd.luovutusvoitot		0,00 %		- Pysyv.Vast. hyöd. Luovutustap.		0,00 %
Investoinnit				Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	21 600	0,10 %		Investointimenot	1 492 532	6,75 %
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	61 740	0,29 %		Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta				Antolainasaamisten lisäykset	0	0,00 %
Antolainasaamisten vähennykset	101 918	0,48 %		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 617 323	7,31 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00 %		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	887 169	4,01 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäykset	269 753	1,27 %		Oman pääoman vähennykset		0,00 %
Oman pääoman lisäykset					22 125 477	100,00 %
	21 196 655	100,00 %				
				Maksuvalmius		-928 822
				Rahoituslaskelmasta		
				Muut maksuvalmiuden muutokset		-92 901
				Rahavarojen muutos		1 021 724
				Yhteensä		928 822

1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.6.1 YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

Yhdistelty konsernitilinpäätökseen		
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut yhtiöt		
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt		
Kuntayhtymät	2	
Osakkuusyhteisöt		2
Muut omistusoikeusyhteisöt		
Yhteensä	4	2

Tytäryhtiöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Kotipaikka	Kunnan omistusos. %	Konsernin omistus %
Tytäryhtiöt			
KOY Keskiväli	Mäntyharju	100,00	100,00
Mäntyharjun Yrityskiinteistöt Oy	Mäntyharju	100,00	100,00
Kuntayhtymät			
Sateenkaaren Koulun kuntayhtymä	Mikkeli	11,43	11,43
Etelä-Savon Maakuntaliitto	Mikkeli	4,288500	4,288500
Osakkuusyhteisöt			
Mäntyharjun Suittimäki Oy	Mäntyharju	33,33	33,33
KOY Mäntyharjun Virastokeskus	Mäntyharju	27,53	27,53

1.6.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Mäntyharjun kunnan hallintosäännön mukaan konsernijohtoon kuuluu kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja talous- ja hallintojohtaja. Kunnanhallitus antaa tarvittavat ohjeet yhtiökokousedustajille sekä kuntayhtymien ja kuntakonsernin kokouksia koskevia ohjeita.

Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt noudattavat toiminnassaan osakeyhtiölakia ja toimivat yhtiöjärjestyksen, osakassopimusten ja yhtiötä sitovien lakien puitteissa. Konserniin kuuluvat keskeiset tytäryhtiöt julkaisevat toiminnastaan osavuositarkastukset ja vuosiraportin.

1.6.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Kuntakonsernin rakenteessa ei ole muutoksia vuonna 2024.

Kuntajaoston ohjeen 20.2.2015 mukaan poistovajetta ei ole kirjattu tytäryhtiöistä, jotka ovat kirjanneet tilinpäätöksessään suunnitelman mukaiset poistot.

1.6.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Konserniin kehitykseen sisältyy eritasoisia riskejä. Vastuut tytäryhtiöistä ovat täysin Mäntyharjun kunnalla. Tytäryhtiöihin, erityisesti KOY Keskiväliin ja jatkossa KOY Pertunmetsään, sisältyvät taloudellisten riskien huomioiminen onkin oleellista arvioitaessa konsernin tulevaa kokonaiskehitystä.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoite koskee Mäntyharjun kuntaa. Konsernirakenne tulee muuttumaan tästä syystä vuonna 2025.

1.6.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Konsernivalvonta on järjestetty konserniohjeen ja hallintosäännön avulla. Hallintosäännön mukaisesti kunnanhallitus antaa tarvittaessa erillisohjeet kuntakonsernin kokouksia varten.

1.6.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	7 018 105,62	6 826 794,76
Toimintakulut	-19 734 047,01	-19 981 525,19
TOIMINTAKATE	-12 715 941,39	-13 154 730,43
Verotulot	13 586 477,67	13 888 298,49
Valtionosuudet	1 036 814,00	1 872 986,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	39 705,50	17 329,71
Muut rahoitustuotot	822 602,41	412 637,44
Korkokulut	-199 439,56	-191 336,24
Muut rahoituskulut	-9 571,20	-24 816,70
Rahoitustuotot ja -kulut	653 297,15	213 814,20
VUOSIKATE	2 560 647,43	2 820 368,26
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 039 750,72	-1 955 576,42
Arvonalentumiset	0,00	-425 858,59
Poistot ja arvonalentumiset	-2 039 750,72	-2 381 435,01
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	149 952,91	34 554,58
Satunnaiset erät	149 952,91	34 554,58
TILIKAUDEN TULOS	670 849,62	473 487,83
Laskennalliset verot	22 707,33	-41 124,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	693 556,95	432 363,83

Tuloslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	35,6	34,2
Vuosikate/Poistot, %	125,5	118,4
Vuosikate, euroa/asukas	463	511
Asukasmäärä	5 534	5 522

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 560 647,43	2 820 368,26
Satunnaiset erät	149 952,91	34 554,58
Tulorahoituksen korjaukset	-107,07	470 741,55
	2 710 493,27	3 325 664,39
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 747 377,19	-1 333 361,88
Rahoitusosuudet investointimenoihin	21 600,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	103 135,80	90 486,09
	-1 622 641,39	-1 242 875,79
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 087 851,88	2 082 788,60
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-14 341,60
Antolainasaamisten vähennykset	13 987,00	0,00
	13 987,00	-14 341,60
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	120 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 617 322,97	-1 091 086,56
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-341 905,52	-325 118,54
	-1 959 228,49	-1 296 205,10
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-18 836,97	116 225,12
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	-36 185,96	400 602,04
Korottomien velkojen muutos	-85 985,78	-1 434 936,06
	-141 008,71	-918 108,90
Rahoituksen rahavirta	-2 086 250,20	-2 228 655,60
Rahavarojen muutos	-998 398,32	-145 867,00
Rahavarat 31.12.	5 203 431,69	6 201 830,02
Rahavarat 1.1.	6 201 830,02	6 347 697,02
Rahavarojen muutos	-998 398,32	-145 867,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	3 099	-3 778
Investointien tulorahoitus, %	148,4	211,5
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	1,0
Lainanhoitokate	1,5	2,3
Kassan riittävyys, pv	81	100

KONSERNITASE**VASTAAVAA**

31.12.2024 31.12.2023

PYSYVÄT VASTAAVAT**Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet	1 299,12	6 852,36
Muut pitkävaikutteiset menot	3 240,36	0,00

Aineettomat hyödykkeet	4 539,48	6 852,36
-------------------------------	-----------------	-----------------

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	5 090 162,39	5 101 104,26
Rakennukset	29 683 298,57	30 833 077,64
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 066 029,46	4 556 594,60
Koneet ja kalusto	282 845,88	369 619,56
Muut aineelliset hyödykkeet	58 632,51	58 632,51
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	108 322,93	41 395,80

Aineelliset hyödykkeet	40 289 291,74	40 960 424,37
-------------------------------	----------------------	----------------------

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuuc	42 046,98	42 046,98
Muut osakkeet ja osuudet sekä osa	1 846 889,68	1 590 446,43
Muut saamiset	382 709,57	396 696,57

Sijoitukset	2 271 646,23	2 029 189,98
--------------------	---------------------	---------------------

PYSYVÄT VASTAAVAT	42 565 477,45	42 996 466,71
--------------------------	----------------------	----------------------

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	481 193,56	0,00
Lahjoitusrahastojen varat	20 695,38	9 168,93
Muut toimeksiantojen varat	121 563,28	499 265,74

TOIMEKSIANTOJEN VARAT	623 452,22	508 434,67
------------------------------	-------------------	-------------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT**Saamiset****Pitkäaikaiset saamiset**

Myyntisaamiset	14 250,00	14 250,00
----------------	-----------	-----------

Pitkäaikaiset saamiset	14 250,00	14 250,00
-------------------------------	------------------	------------------

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	427 469,20	598 478,30
Muut saamiset	371 262,79	214 257,60
Siirtosaamiset	204 966,89	154 777,02

Lyhytaikaiset saamiset	1 003 698,88	967 512,92
-------------------------------	---------------------	-------------------

Saamiset	1 017 948,88	981 762,92
-----------------	---------------------	-------------------

Rahoitusarvopaperit

Sijoitukset rahamarkkinainstrument	14 500,00	11 500,00
------------------------------------	-----------	-----------

Rahoitusarvopaperit	14 500,00	11 500,00
----------------------------	------------------	------------------

Rahat ja pankkisaamiset	5 188 931,69	6 190 330,02
--------------------------------	---------------------	---------------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 221 380,57	7 183 592,94
----------------------------	---------------------	---------------------

VASTAAVAA	49 410 310,25	50 688 494,32
------------------	----------------------	----------------------

VASTATTAVAA

	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 562 394,24	13 562 394,24
Muut omat rahastot	802 057,23	802 057,23
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 373 880,60	7 941 516,76
Tilikauden yli-/alijäämä	693 556,95	432 363,83
OMA PÄÄOMA	23 431 889,01	22 738 332,07

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	550 000,00	550 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	550 000,00	550 000,00

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat	687 716,60	692 319,85
Muut toimeksiantojen pääomat	496 427,69	395 643,86
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 184 144,29	1 087 963,71

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksil	18 746 911,25	20 247 521,24
Muut velat	866 502,35	859 389,47
Siirtovelat	1 369,35	4 036,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	19 614 782,95	21 110 946,71

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksil	1 500 616,12	1 959 234,62
Saadut ennakot	16 053,67	17 516,18
Ostovelat	1 372 880,70	1 328 623,42
Muut velat	291 922,45	283 723,57
Siirtovelat	1 093 849,06	1 235 274,72
Laskennalliset verovelat	354 172,00	376 879,33

Lyhytaikainen vieras pääoma

VIERAS PÄÄOMA	24 244 276,95	26 312 198,55
VASTATTAVAA	49 410 310,25	50 688 494,32

	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	47,4	44,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	112,0	116,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	9 067	8 374
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	1 638	1 516
Lainakanta 31.12., 1 000 €	20 248	22 207
Lainakanta 31.12./asukas	3 659	4 022
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	25 054	25 006
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	4 527	4 528
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Asukasmäärä	5 534	5 522

Konsernitase sisältää konsernin omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaisesti. Konsernitase osoittaa konsernin varat ja velat sekä vastuut ulkopuolisille. Konsernitase osoittaa konsernin oman pääoman sen jälkeen, kun siitä on vähennetty konserniyhteisöjen väliset keskinäiset saamiset ja velat, konserniyhteisöjen sisäiset katteet ja keskinäinen osakeomistus, erotettu ulkopuolisten omistus ja vähemmistöosuudeksi, ja osakkuusyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta on yhdistelty konsernitaseeseen.

1.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

1.7.1 ASIAA KOSKEVA SÄÄNTELY

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

1.7.2 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä –tilille.

Kunnan tilikauden tulos on 992 692,82 euroa ylijäämäinen. Kunnanhallitus esittää tilikauden käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden tulos 992 692,92 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

1.7.3 TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää eikä kattamattomia alijäämiä ole. Lakisääteistä velvoitetta tasapainottamisohjelman laatimiseksi ei ole.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seuranta koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 110.5 §). Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailussa on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (KuntaL 110.4 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110.4§). Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista (14 §, 110 §), määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen (110.4 §) ja kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta (113 §). Talousarviossa asetettujen tavoitteiden tulee toteuttaa valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa (110 §). Kuntastrategiassa määritellään sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kaikkia talousarvion tavoitteita koskee noudattamisvelvoite ja raportointivelvoite. Sitovuus määritellään talousarviossa ja sen tulee käydä ilmi toteutusvertailusta.

2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Toteutusvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat ja tuloarviot, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus (toimintakate/netto). Alkuperäinen talousarvio ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset esitetään erikseen. Poikkeamana esitetään muutetun talousarvion ja toteutuman erotus.

2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

2.3.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
KESKUSVAALILAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	11 374	36 300		36 300	33 378	-2 922
Toimintamenot	-19 672	-45 830		-45 830	-40 510	5 320
Toimintakate	-8 298	-9 530		-9 530	-7 132	2 398
Laskennalliset kustannukset	2 649	9 530	0	9 530	2 670	-6 860
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 648	0	0	0	-4 462	-4 462

Vastuuhenkilö Hallinto- ja talousjohtaja

2.3.1.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
TARKASTUSLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	577				747	747
Toimintamenot	-17 141	-22 920		-22 920	-20 795	2 125
Toimintakate	-16 564	-22 920		-22 920	-20 048	2 872
Laskennalliset kustannukset	16 564	22 920	0	22 920	20 048	-2 872
Tilikauden yli-/alijäämä	0	0	0	0	0	0

Kuntalain 121 § mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävät ovat:

1. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
2. huolehtia kunnan ja sen tytäryhtiöiden tarkastuksen yhteensovittamisesta sekä
3. valvoa Kuntal. 84 §:ssä säädetyn luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Vastuuhenkilö Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2.3.1.2 KUNNANVALTUUSTO

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
KUNNANVALTUUSTO						
Toimintamenot	-53 059	-57 260		-57 260	-41 893	15 367
Toimintakate (netto)	-53 059	-57 260		-57 260	-41 893	15 367
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-53 059	-57 260	0	-57 260	-41 893	15 367

Vastuuhenkilö Kunnanjohtaja

2.3.1.4 HALLINTOPALVELUT

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
KUNNANHALLITUS						
Toimintatuotot	335 672	377 550		377 550	293 594	-83 956
Toimintamenot	-2 880 878	-2 973 780	-293 000	-3 266 780	-2 828 253	438 527
Toimintakate	-2 545 206	-2 596 230	-293 000	-2 889 230	-2 534 659	354 571
Poistot ja arvonalentumiset	-4 221	-11 700		-11 700	-2 533	9 167
Laskennalliset kustannukset	1 491 381	1 194 350	0	1 194 350	1 400 912	206 562
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 058 046	-1 413 580	-293 000	-1 706 580	-1 136 280	570 300

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
ELINVOIMA						
Toimintatuotot	140 309	111 000		111 000	128 135	17 135
Toimintamenot	-723 352	-845 030		-845 030	-735 643	109 387
Toimintakate	-583 042	-734 030		-734 030	-607 507	126 523
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-583 042	-734 030	0	-734 030	-607 507	126 523

Hallintopalvelut

Strategian painopiste:	Talous ja päätöksenteko		
Strategian tavoite:	Tiedolla ja taidolla johtaminen		
Toiminnallinen tavoite:	Tuotetaan parempaa tietoa päätöksenteon ja työn suunnittelun tueksi		
Toimenpide tai avaintulos:	Otetaan käyttöön Kuntamaisema -raportointi		
Merkittävimmät riskit:	Talouden ennustettavuus ja kehitys		
Mittari:	Talouden toteumasta tuotetaan raportti kunnanhallitukselle kuukausittain		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 %	100 %	100 %

Strategian painopiste:	Talous ja päätöksenteko		
Strategian tavoite:	Älykäs sopeuttaminen		
Toiminnallinen tavoite:	Sopeutetaan hallitusti palvelutuotanto vastaamaan resursseja		
Toimenpide tai avaintulos:	Minimoidaan suunnitelmavuosien alijäämä		
Merkittävimmät riskit:	Päätöksentekokyky		
Mittari:	Vuositulostavoite vuonna 2024		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	-808.800 €	0 €	992 693 €

Strategian painopiste:	Elinkeinojen menestys		
Strategian tavoite:	Palvellaan yrityksiä erinomaisesti		
Toiminnallinen tavoite:	Yritysten menestyminen		
Toimenpide tai avaintulos:	Autetaan osaavan työvoiman saannissa ja jatkuvan vuoropuhelun kautta saada tietoa palvelutarpeista		
Merkittävimmät riskit:	Taantuman vaikutus elinkeinoelämään		
Mittari:	Taloustutkimuksen haastattelu yrityksille (kokonaistyytyväisyys)		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0	100	tutkimusta ei tehty

Hyvinvointisuunnitelman painopiste:	Mielen hyvinvoinnin tukeminen		
Hyvinvointisuunnitelman tavoite:	Kuntalaisilla on mahdollisuus asioiden hoitamiseen fyysisesti sekä verkon kautta		
Toiminnallinen tavoite:	Asiointiliikenteen jatkuvuuden turvaaminen		
Toimenpide tai avaintulos:	Asiointiliikennekilpailutuksen onnistuminen		
Merkittävimmät riskit:	Tarjousten saaminen /hinta		
Mittari:	Reittien määrä		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	7	100 %	100 %

Hyvinvointisuunnitelman painopiste:	Mielen hyvinvoinnin tukeminen		
Hyvinvointisuunnitelman tavoite:	Työllisyyspalveluita on saatavilla henkilökohtaisesti ja paikallisesti		
Toiminnallinen tavoite:	Paikallisen, henkilökohtaisen palvelumallin kehittäminen työllisyyspalveluissa		
Toimenpide tai avaintulos:	Aktiivinen osallistuminen TE25-hankkeen valmisteluun. Yhteistyö alueen yrittäjiä ja kunnan kesken.		
Merkittävimmät riskit:	TE25-hankkeen edunvalvonnassa epäonnistutaan. Yhteistyössä ei tavoiteta alueen yrittäjiä.		
Mittari:	Alueen työllistävien organisaatioiden ja kunnan välisen yhteistyön kehittäminen. Yrittäjien aamukahvien ja vastaavien tilaisuuksien lukumäärä		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 kpl	8 kpl	5 kpl

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Kunnanhallitus						
Toimintatuotot	53 084				24 610	24 610
Toimintamenot	-548 110	-559 210		-559 210	-608 855	-49 645
Toimintakate	-495 026	-559 210		-559 210	-584 245	-25 035
Laskennalliset kustannukset	411 265	73 270	0	73 270	434 530	361 260
Tilikauden yli-/alijäämä	-83 761	-485 940	0	-485 940	-149 715	336 225

Vastuuhenkilöt Kunnanjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja

Yleishallinto

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Yleishallinto						
Toimintatuotot	282 469	377 550		377 550	268 984	-108 566
Toimintamenot	-2 089 525	-2 127 170	-293 000	-2 420 170	-1 981 926	438 244
Toimintakate	-1 807 055	-1 749 620	-293 000	-2 042 620	-1 712 942	329 678
Poistot ja arvonalentumiset	-4 221	-11 700		-11 700	-2 533	9 167
Laskennalliset kustannukset	1 076 715	1 121 080	0	1 121 080	966 382	-154 698
Tilikauden yli-/alijäämä	-734 561	-640 240	-293 000	-933 240	-749 093	184 147

Vastuuhenkilö Hallinto- ja talousjohtaja

Ympäristöpalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Ympäristöpalvelut						
Toimintamenot	-239 724	-287 400		-287 400	-237 472	49 928
Toimintakate	-239 724	-287 400		-287 400	-237 472	49 928
Tilikauden yli-/alijäämä	-239 724	-287 400	0	-287 400	-237 472	49 928

Eläinlääkintähuolto, ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu on järjestetty Mikkelin, Hirvensalmen, Pertunmaan ja Mäntyharjun sekä Kangasniemen kuntien yhteistyönä osana Mikkelin kaupungin organisaatiota.

Ympäristölautakunnan, terveystalouden ja ympäristönsuojelun osalta kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen perusteella.

2.3.1.5 SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	1 074 468	707 500		707 500	873 515	166 015
Toimintamenot	-10 913 707	-10 711 480		-10 711 480	-10 659 552	51 928
Toimintakate	-9 839 239	-10 003 980		-10 003 980	-9 786 037	217 943
Poistot ja arvonalentumiset	-87 008	-90 800		-90 800	-130 607	-39 807
Laskennalliset kustannukset	-1 014 151	-802 000	0	-802 000	-965 135	-163 135
Tilikauden yli-/alijäämä	-10 940 398	-10 896 780	0	-10 896 780	-10 881 779	15 001

Strategian painopiste:	Talous ja päätöksenteko 2024		
Strategian tavoite:	Tiedolla ja taidolla johtaminen, älykäs sopeuttaminen		
Toiminnallinen tavoite:	Kehitämme tiedolla johtamisen käytäntöjä		
Toimenpide tai avaintulos:	Sivistyslautakunta saa säännöllisesti hyödyllistä ja vertailevaa tietoa talousarvion toteutumisesta (kustannukset / asukas, vertailu muihin kuntiin)		
Merkittävimmät riskit:	Päätöksenteon tueksi tuotettavan tiedon on oltava käsiteltävien asioiden kannalta relevanttia		
Mittarit			
Mittari 1:	Hyödynnetään Kuntamaisema -raportointia ja tuotetaan monipuolista dataa taloudesta, toiminnasta ja toimintaympäristöstä		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	30 %	70 %	60 %
Mittari 2:	Kehitetään dataan perustuvia älykkäitä ratkaisuja talouden ja toiminnan sopeuttamiseksi		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	30 %	50 %	60%

Kuntastrategian painopiste:	Aktiviteetit ja luonto 2024		
Strategian tavoite:	Monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri-, liikunta- ja luontoaktiviteetit		
Toiminnallinen tavoite:	Kunnan monipuolinen kulttuurielämä säilyy vireänä ja monipuolistuu entisestään. Sivustyspalveluiden toimijat edistävät asukkaiden terveyttä, osallisuutta ja hyvinvointia liikunnan, taiteen ja kulttuurin keinoin, huolehtivat kuntalaisten kulttuuristen oikeuksien toteutumisesta sekä edistävät taide ja kulttuuripalvelujen yhdenvertaista saavutettavuutta		
Toimenpide tai avaintulos:	Sivustyspalveluiden yksiköt suunnittelevat ja toteuttavat monipuolisesti kulttuuri- ja liikuntatoimintaa lähiympäristössä (toimintasuunnitelmat)		
Merkittävimmät riskit:	Palvelujen tuottamisen kustannusten nousu. Kuntaan laaditun kulttuurihyvinvointisuunnitelman ja Kulttuurikasvatussuunnitelman puutteelliset toteutukset tai huomioimatta jättämiset.		
Mittari 1:	Toteutetaan Kulttuurihyvinvointisuunnitelman ja Kulttuurikasvatussuunnitelman väliarviointi ja kohdennetaan toimintaa arvioinnin perusteella.		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	40 %	70 %	60 %
Mittari 2:	Edistetään Kisalan palveluiden käyttöönottoa ja luontoaktiviteettien kehittämistä.		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	30 %	50 %	50 %

Hyvinvointisuunnitelman painopiste:	Terveellisten elintapojen edistäminen 2024		
Hyvinvointisuunnitelman tavoite:	Kuntalaisten liikunta-aktiivisuus lisääntyy		
Toiminnallinen tavoite	Tehostetaan liikuntapaikkoihin ja liikuntatoimintaan liittyvää tiedottamista ja yhteistyötä		
Toimenpide tai avaintulos	Mäntyharjun liikuntapaikat sekä ohjatun- ja omaehtoisen liikunnan mahdollisuudet ovat hyvin kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden tiedossa		
Merkittävimmät riskit	Liikuntapaikkoihin tehtyjä panostuksia ei saada täysin hyödynnettyä ilman kattavaa tiedottamista ja toimivaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Liikuntaneuvonnan ja elintapaohjauksen alueelliset resurssit jäävät hyödyntämättä, ellei yhdyspintatyö ole kunnassa organisoitua		
Mittari 1:	Viestitään monipuolisesti kunnan liikuntamahdollisuuksista korostaen viestinnässä eri kohderyhmien mahdollisuuksia		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	10 %	60 %	40 %
Mittari 2:	Liikuntaneuvonnan verkoston rajapintatyöskentely edistyy. Verkoston toimijoiden vastuunotto lisääntyy ja toimintamuodot kehittyvät.		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	20 %	50 %	50 %

Hyvinvointisuunnitelman painopiste:	Mielen hyvinvoinnin tukeminen 2024
Hyvinvointisuunnitelman tavoite:	Kuntalaisten kokemus osallisuudesta vahvistuu ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa elinympäristönsä asioihin
Toiminnallinen tavoite	Sivistyslautakunnan alaisuudessa järjestettävässä toiminnassa huomioidaan kuntalaisten osallisuuden edistäminen
Toimenpide tai avaintulos	Osallisuuden edistämisen toimintatavat on kuvattu ja sivistyslautakunnan alaisissa toimintayksiköissä. Kuntalaisilla ja palvelun käyttäjillä on mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin asioihin
Merkittävimmät riskit	Ilman selkeää toimintaohjetta ja tukea osallisuuden edistämiseen, toimet voivat jäädä yksittäisiksi ja vaikutuksiltaan vähäisiksi
Mittari 1:	Hyvän mielen kunta -tarkistuslistan hyödyntäminen työväliseenä kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä arvioinnissa.
	Lähtöarvo Tavoitetaso Toteuma
	20 % 60 % 40 %
Mittari 2:	Lautakunnan alaisissa yksiköissä on toimivia työkäytäntöjä, jotka mahdollistavat oppilaiden/kuntalaisten osallistumisen toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun
	Lähtöarvo Tavoitetaso Toteuma
	20 % 50 % 50 %

Sivistyslautakunnan hallinto

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Sivistysltk hallinto						
Toimintatuotot	4 476				4 067	4 067
Toimintamenot	-284 003	-244 010		-244 010	-230 101	13 909
Toimintakate	-279 526	-244 010		-244 010	-226 034	17 976
Laskennalliset kustannukset	214 127	154 100	0	154 100	157 020	2 920
Tilikauden yli-/alijäämä	-65 399	-89 910	0	-89 910	-69 014	20 896

Vastuhenkilö Sivistysjohtaja

Varhaiskasvatus

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Varhaiskasvatus						
Toimintatuotot	102 916	100 000		100 000	82 562	-17 438
Toimintamenot	-1 842 467	-1 974 530		-1 974 530	-1 737 364	237 166
Toimintakate	-1 739 551	-1 874 530		-1 874 530	-1 654 802	219 728
Poistot ja arvonalentumiset	-120	-300		-300	-77	223
Laskennalliset kustannukset	-226 582	-182 800	0	-182 800	-214 411	-31 611
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 966 253	-2 057 630	0	-2 057 630	-1 869 290	188 340

Vastuhenkilö Varhaiskasvatuksen johtaja

Perusopetus

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Perusopetus						
Toimintatuotot	505 758	269 800		269 800	301 658	31 858
Toimintamenot	-5 521 493	-5 431 340		-5 431 340	-5 501 698	-70 358
Toimintakate	-5 015 735	-5 161 540		-5 161 540	-5 200 040	-38 500
Laskennalliset kustannukset	-619 431	-503 200	0	-503 200	-590 334	-87 134
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 635 166	-5 664 740	0	-5 664 740	-5 825 747	-161 007

Vastuuhenkilö Perusopetuksen rehtori

Toisen asteen koulutus

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Toisen asteen koulutus						
Toimintatuotot	106 139	60 000		60 000	93 688	33 688
Toimintamenot	-1 453 433	-1 494 420		-1 494 420	-1 463 125	31 295
Toimintakate	-1 347 294	-1 434 420		-1 434 420	-1 369 437	64 983
Poistot ja arvonalentumiset	-848	-2 500		-2 500	-17 178	-14 678
Laskennalliset kustannukset	-187 194	-136 400	0	-136 400	-160 312	-23 912
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 535 337	-1 573 320	0	-1 573 320	-1 546 927	26 393

Vastuuhenkilö Lukion rehtori

Vapaa sivistystyö

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Vapaa sivistystyö						
Toimintatuotot	155 647	150 000		150 000	192 732	42 732
Toimintamenot	-533 150	-425 380		-425 380	-535 582	-110 202
Toimintakate	-377 502	-275 380		-275 380	-342 851	-67 471
Poistot ja arvonalentumiset	-415	-1 200		-1 200	-249	951
Laskennalliset kustannukset	-52 953	-35 900	0	-35 900	-42 025	-6 125
Tilikauden yli-/alijäämä	-430 871	-312 480	0	-312 480	-385 125	-72 645

Vastuuhenkilö Kansalaisopiston rehtori

Taiteen perusopetus / Mikkelin musiikkiopisto

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Taiteen perusopetus						
Toimintamenot	-42 735				-78	-78
Toimintakate	-42 735				-78	-78
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-42 735	0	0	0	-78	-78

Kirjastopalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Kirjastopalvelut						
Toimintatuotot	54 162	10 700		10 700	17 036	6 336
Toimintamenot	-464 863	-363 280		-363 280	-368 204	-4 924
Toimintakate	-410 701	-352 580		-352 580	-351 168	1 412
Poistot ja arvonalentumiset	-154	-200		-200	-8 842	-8 642
Muut laskennalliset kustannukset	-48 006	-32 600	0	-32 600	-38 362	-5 762
Tilikauden yli-/alijäämä	-458 862	-385 380	0	-385 380	-398 373	-12 993

Vastuuhenkilö Kirjastotoimenjohtaja

Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut						
Toimintatuotot	145 371	117 000		117 000	181 773	64 773
Toimintamenot	-771 565	-778 520		-778 520	-823 400	-44 880
Toimintakate	-626 194	-661 520		-661 520	-641 627	19 893
Poistot ja arvonalentumiset	-85 471	-86 600		-86 600	-68 888	17 712
Laskennalliset kustannukset	-94 111	-65 200	0	-65 200	-76 711	-11 511
Tilikauden yli-/alijäämä	-805 776	-813 320	0	-813 320	-787 226	26 094

Vastuuhenkilö Sivistysjohtaja

2.3.1.6 TEKNINEN LAUTAKUNTA

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	5 392 408	5 714 140		5 714 140	6 091 495	377 355
Toimintamenot	-6 254 364	-5 525 690	-170 000	-5 695 690	-5 909 555	-213 865
Toimintakate	-861 956	188 450	-170 000	18 450	181 940	163 490
Poistot ja arvonalentumiset	-1 923 510	-1 508 300		-1 508 300	-1 487 466	20 834
Muut laskennalliset kustannukset	-467 526	-402 000	0	-402 000	-431 030	-29 030
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 252 992	-1 721 850	-170 000	-1 891 850	-1 736 555	155 295

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
RAKENNUSLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	151 520	162 200		162 200	136 325	-25 875
Toimintamenot	-264 695	-304 100		-304 100	-287 366	16 734
Toimintakate	-113 175	-141 900		-141 900	-151 041	-9 141
Laskennalliset kustannukset	-28 917	-22 800	0	-22 800	-27 465	-4 665
Tilikauden yli-/alijäämä	-142 093	-164 700	0	-164 700	-178 506	-13 806

Kiinteistöt

Strategian painopiste:	Talous ja päätöksenteko		
Strategian tavoite:	Pitkäjänteisyys		
Toiminnallinen tavoite:	Tuotetaan parempaa tietoa päätöksenteon ja työn suunnittelun tueksi		
Toimenpide tai avaintulos:	Päivitetyn kiinteistöstrategian pohjalta laaditaan rakennuskohtainen PTS		
Merkittävimmät riskit:	Suunnitelman tekemiseen ei sisälly merkittäviä riskejä.		
Mittarit			
Mittari 1:	Valmiina kohteita (rakennuksia) v. 2024		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	40 %	80 %	80 %

Liikuntatoimi

Strategian painopiste:	Aktiviteetit ja luonto		
Strategian tavoite:	Liikunta- ja luontoaktiviteetit		
Toiminnallinen tavoite:	Kunnan tarjoamilla liikuntamahdollisuuksilla tuetaan kaiken ikäisten omatoimista liikkumista.		
Toimenpide tai avaintulos:	Olemassa olevien kunnan ylläpitämien kohteiden huolto-/ylläpitosuunnitelma laaditaan ja aikatauluista tiedotetaan käyttäjiä.		
Merkittävimmät riskit:	Tieto ei kulje eteenpäin käyttäjille.		
Mittarit			
Mittari 1:	Kohdelistaus ja aikataulutus. Kesäkohteet sekä talvikohteet.		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	50 %	100 %	100 %

Vesilaitos

Strategian painopiste:	Elinkeinojen menestys		
Strategian tavoite:	Monipuolisia asumismahdollisuuksia		
Toiminnallinen tavoite:	Turvallinen vesihuolto asiakkaille sekä taloudellisesti toimeen tuleva, yritystoimintaa tukeva.		
Toimenpide tai avaintulos:	Vesihuollon häiriötön toiminta laitokset huollettuna ja verkosto saneeraukset tehtynä talous luvut huomioiden.		
Merkittävimmät riskit:	Ammatillinen henkilöstö (sen puute), talous (investoinnit puute)		
Mittarit			
Mittari 1:	Vesihuollon häiriöt, toiminta häiriötöntä		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	100 %	98 %	98 %
Mittari 2:	Metriä saneerattua vesijohtoverkosta/vuosi		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	1 %	3 %	2 %

Hyvinvointisuunnitelman Terveellisten elintapojen edistäminen painopiste:			
Hyvinvointisuunnitelman Kuntalaisten liikunta-aktiivisuus lisääntyy tavoite:			
Toiminnallinen tavoite Ylläpidetään monipuolisesti liikuntapaikkoja eri kohderyhmät huomioiden sekä viestitään liikunnan mahdollisuuksista yhteistyössä sivistyspalveluiden kanssa.			
Toimenpide tai avaintulos Mäntyharjussa on monipuolisia liikuntapaikkoja eri kohderyhmille. Mäntyharjun liikuntapaikat sekä ohjatun- ja omaehtoisen liikunnan mahdollisuudet ovat hyvin kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden tiedossa.			
Merkittävimmät riskit Liikuntapaikkojen ylläpidossa ei ole mahdollista huomioida monipuolisuus ja saavutettavuus esimerkiksi resurssien ja sääolosuhteiden vuoksi (esim. ladut järven jäällä).			
Mittarit			
Mittari 1: Viestitään monipuolisesti kunnan liikuntamahdollisuuksista korostaen viestinnässä eri kohderyhmien mahdollisuuksia. Viestintäaktiivisuus krt/vko (mm. ladulle.fi, ajankohtaista liikuntapaikoista, sosiaalisen median kanavat) hyvä >4krt/viikko, välttävä 3-4krt/vko, huono <3krt/vko			
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	~3	>4	6,5

Hyvinvointisuunnitelman painopiste: Mielen hyvinvoinnin tukeminen			
Hyvinvointisuunnitelman tavoite: Kuntalaisten kokemus osallisuudesta vahvistuu ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa elinympäristönsä asioihin			
Toiminnallinen tavoite Toteutetaan hyvinvointisuunnitelmassa mainitut kyselyt/kartoitukset (Tarvekartoitus ikäihmisten ulkoilun edistämiseen, tehostetun talvikunnossapidon väylä ja kysely ulkoalueiden siisteyden parantamiseen tarvittavista toimenpiteistä sekä kartoitetaan polkupyörähuoltoloppien tarve) ja hyödynnetään niistä saatua infoa toiminnan kehittämisessä.			
Toimenpide tai avaintulos Kuntalaisilla ja palvelun käyttäjillä on mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin asioihin.			
Merkittävimmät riskit Kyselyjen ja kartoitusten tuloksia ei käydä huolellisesti läpi ja niistä saatua infoa ei ole mahdollista hyödyntää esimerkiksi resurssien vuoksi.			
Mittarit			
Mittari 1: Ainakin kolme (3) hyvinvointisuunnitelmassa mainittua kyselyä/kartoitusta on toteutettu ja ne on käsitelty huolellisesti läpi.			
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0	3	3

Tekninen hallinto

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Tekninen hallinto						
Toimintatuotot	142 873	79 240		79 240	100 484	21 244
Toimintamenot	-412 085	-403 540		-403 540	-386 195	17 345
Toimintakate	-269 213	-324 300		-324 300	-285 711	38 589
Muut laskennalliset kustannukset	140 175	216 700	0	216 700	156 191	-60 509
Tilikauden yli-/alijäämä	-129 038	-107 600	0	-107 600	-129 520	-21 920

Vastuuhenkilö Tekninen johtaja

Yhdyskuntasuunnittelu

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Yhdyskuntasuunnittelu						
Toimintatuotot	1 335					0
Toimintamenot	-94 337	-100 750		-100 750	-100 418	332
Toimintakate	-93 002	-100 750		-100 750	-100 418	332
Muut laskennalliset kustannukset	-19 404	-16 860	0	-16 860	-18 279	-1 419
Tilikauden yli-/alijäämä	-112 406	-117 610	0	-117 610	-118 697	-1 087

Vastuuhenkilö Maankäyttökoordinaattori

Kuntatekniikka

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Kuntatekniikka						
Toimintatuotot	46 360	40 600		40 600	71 928	31 328
Toimintamenot	-833 698	-884 670		-884 670	-847 551	37 119
Toimintakate	-787 338	-844 070		-844 070	-775 623	68 447
Poistot ja arvonalentumiset	-368 924	-394 000		-394 000	-359 189	34 811
Muut laskennalliset kustannukset	-156 657	-148 060	0	-148 060	-160 390	-12 330
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 312 919	-1 386 130	0	-1 386 130	-1 295 202	90 928

Vastuuhenkilö Ylläpitopäällikkö

Kiinteistöpalvelut yhteensä

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Kiinteistöpalvelut						
Toimintatuotot	3 302 135	3 506 300		3 506 300	3 815 771	309 471
Toimintamenot	-3 313 356	-2 696 630	-150 000	-2 846 630	-3 026 225	-179 595
Toimintakate	-11 220	809 670	-150 000	659 670	789 547	129 877
Poistot ja arvonalentumiset	-1 316 423	-873 800		-873 800	-878 451	-4 651
Muut laskennalliset kustannukset	-281 602	-212 770	0	-212 770	-253 878	-41 108
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 609 246	-276 900	-150 000	-426 900	-342 783	84 117

Kiinteistöpalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Kiinteistöpalvelut						
Toimintatuotot	2 911 645	3 130 700		3 130 700	3 385 678	254 978
Toimintamenot	-2 699 654	-2 233 710	-150 000	-2 383 710	-2 437 239	-53 529
Toimintakate	211 992	896 990	-150 000	746 990	948 439	201 449
Poistot ja arvonalentumiset	-1 251 862	-853 200		-853 200	-825 220	27 980
Muut laskennalliset kustannukset	-206 704	-176 970	0	-176 970	-211 096	-34 126
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 246 574	-133 180	-150 000	-283 180	-87 878	195 302

Vastuhenkilö Ylläpitopäällikkö

Elinkeinotoiminnan ulosvuokraus

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Elinkeinotoiminnan ulosvuokraus						
Toimintatuotot	390 490	375 600		375 600	430 093	54 493
Toimintamenot	-613 702	-462 920		-462 920	-588 985	-126 065
Toimintakate	-223 212	-87 320		-87 320	-158 892	-71 572
Poistot ja arvonalentumiset	-64 561	-20 600		-20 600	-53 231	-32 631
Muut laskennalliset kustannukset	-74 898	-35 800	0	-35 800	-42 782	-6 982
Tilikauden yli-/alijäämä	-362 671	-143 720	0	-143 720	-254 905	-111 185

Vastuhenkilö Ylläpitopäällikkö

Teknisten palveluiden sisäiset palvelut

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Teknisen palvelualueen sisäiset palvelut						
Toimintatuotot	709 182	811 000		811 000	727 271	-83 729
Toimintamenot	-730 645	-754 650		-754 650	-714 690	39 960
Toimintakate	-21 463	56 350		56 350	12 581	-43 769
Poistot ja arvonalentumiset	-13 698	-15 000		-15 000	-9 889	5 111
Muut laskennalliset kustannukset	-135 074	-126 280	0	-126 280	-136 921	-10 641
Tilikauden yli-/alijäämä	-170 235	-84 930	0	-84 930	-134 229	-49 299

Vastuhenkilö Kunnossapitotyönjohtaja

Vesihuoltolaitos

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Vesihuolto - taseyksikkö						
Toimintatuotot	884 144	939 000		939 000	947 222	8 222
Toimintamenot	-757 550	-587 950	-20 000	-607 950	-763 534	-155 584
Toimintakate	126 594	351 050	-20 000	331 050	183 688	-147 362
Poistot ja arvonalentumiset	-224 465	-225 500		-225 500	-239 937	-14 437
Muut laskennalliset kustannukset	0	-98 410	0	-98 410	0	98 410
Tilikauden yli-/alijäämä	-97 871	27 140	-20 000	7 140	-56 249	-63 389

Vastuhenkilö

Vesihuoltomestari

Maa- ja metsätilat

	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Metsätalous						
Toimintatuotot	306 379	338 000		338 000	428 820	90 820
Toimintamenot	-112 693	-97 500		-97 500	-70 943	26 557
Toimintakate	193 686	240 500		240 500	357 877	117 377
Muut laskennalliset kustannukset	-14 963	-16 320	0	-16 320	-17 754	-1 434
Tilikauden yli-/alijäämä	178 723	224 180	0	224 180	340 124	115 944

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

2.3.2 Tuloslaskelman toteutuminen

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu
MÄNTYHARJUN KUNTA

Tuloslaskelman toteutuminen ulk + sis

	TA 2024	TA muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Toimintatulot	7 108 690,00		7 108 690,00	7 557 190,37	448 500,37
Myyntituotot	2 460 240,00		2 460 240,00	2 584 311,79	124 071,79
Maksutuotot	356 000,00		356 000,00	303 527,04	-52 472,96
Tuet ja avustukset	412 500,00		412 500,00	725 601,04	313 101,04
Muut toimintatuotot	3 879 950,00		3 879 950,00	3 943 750,50	63 800,50
Toimintamenot	-21 746 090,00	-463 000,00	-22 209 090,00	-20 523 566,39	1 685 523,61
Henkilöstömenot	-8 974 420,00	-22 000,00	-8 996 420,00	-8 841 206,74	155 213,26
Palvelujen ostot	-7 804 470,00	-317 000,00	-8 121 470,00	-6 575 526,60	1 545 943,40
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 611 900,00	-124 000,00	-1 735 900,00	-1 672 892,23	63 007,77
Avustukset	-680 100,00		-680 100,00	-618 264,04	61 835,96
Muut toimintamenot	-2 675 200,00		-2 675 200,00	-2 815 676,78	-140 476,78
Toimintakate	-14 637 400,00	-463 000,00	-15 100 400,00	-12 966 376,02	2 134 023,98
Verotulot	13 036 000,00		13 036 000,00	13 652 909,44	616 909,44
Valtionosuudet	897 800,00		897 800,00	1 036 814,00	139 014,00
Rahoitustulot ja -menot	245 600,00		245 600,00	739 998,23	494 398,23
Korkotulot muilta	24 200,00		24 200,00	60 021,03	35 821,03
Muut rahoitustulot muilta	380 000,00		380 000,00	820 763,97	440 763,97
Korkomenot	-138 400,00		-138 400,00	-131 243,24	7 156,76
Muut rahoitusmenot	-20 200,00		-20 200,00	-9 543,53	10 656,47
Vuosikate	-458 000,00	-463 000,00	-921 000,00	2 463 345,65	3 384 345,65
Poistot ja arvonalentumiset	-1 610 800,00		-1 610 800,00	-1 620 605,74	-9 805,74
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 610 800,00		-1 610 800,00	-1 620 605,74	-9 805,74
Satunnaiset erät				149 952,91	149 952,91
Satunnaiset tulot				149 952,91	149 952,91
Tilikauden tulos	-2 068 800,00	-463 000,00	-2 531 800,00	992 692,82	3 524 492,82
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 068 800,00	-463 000,00	-2 531 800,00	992 692,82	3 524 492,82

Verotulot ja valtionosuudet

VEROTULOT ERITELTYNÄ

	Alkup. TA 2024	TA muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Verotulot	13 036 000		13 036 000	13 652 909	616 909
Kunnan tulovero	8 067 000		8 067 000	8 529 551	462 551
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 864 000		1 864 000	1 927 015	63 015
Kiinteistövero	3 105 000		3 105 000	3 196 343	91 343

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo milj.euroa	Muutos %
2006	18,50 %	12,5	
2007	19,00 %	13,3	5,90 %
2008	19,00 %	14,3	7,99 %
2009	19,00 %	14,3	0,08 %
2010	19,00 %	13,9	-2,95 %
2011	19,00 %	13,7	-1,4 %
2012	19,75 %	14,6	6,6 %
2013	19,75 %	15,1	3,4 %
2014	19,75 %	15,3	1,3 %
2015	19,75 %	15,5	1,3 %
2016	19,75 %	15,6	0,6 %
2017	19,75 %	16,1	3,2 %
2018	19,75 %	15,8	-1,54 %
2019	19,75 %	15,6	-1,49 %
2020	20,25 %	16,7	7,05 %
2021	20,75 %	16,9	1,20 %
2022	20,75 %	18,3	8,28 %
2023	8,11 %	8,7	-52,50 %
2024	8,10 %	8,5	2,29 %

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	TA 2024	TA muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Valtionosuudet	-216 700,00	0,00	-216 700,00	-69 730,00	146 970,00
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus ml. tasaukset	-252 700,00	0,00	-252 700,00	-195 771,00	56 929,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	36 000,00	0,00	36 000,00	126 041,00	90 041,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Verotulomenetysten korvaus	1 114 500,00		1 114 500,00	1 106 544,00	-7 956,00
Yhteensä	897 800,00	0,00	897 800,00	1 036 814,00	139 014,00

2.3.2 Investointien toteutuminen

		TA 2024	TA-muutos	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
19490001	Kiinteä omaisuus	-100 000,00	0,00	-100 000,00	10 941,87	-110 941,87
30	TOIMINTATUOTOT				10 941,87	-10 941,87
40	TOIMINTAKULUT	-100 000,00		-100 000,00		-100 000,00
19400001	Maa- ja vesialueiden osto	-100 000,00	0,00	-100 000,00	0,00	-100 000,00
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-100 000,00		-100 000,00		-100 000,00
19400002	Maa- ja vesialueiden myynti	0,00	0,00	0,00	10 941,87	-10 941,87
30	TOIMINTATUOTOT				10 941,87	-10 941,87
40	TOIMINTAKULUT	A14:V53iliniimi				0,00
19490501	Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	-288 134,31	288 134,31
30	TOIMINTATUOTOT				19 000,00	-19 000,00
40	TOIMINTAKULUT				-307 134,31	307 134,31
19400501	Osakkeiden osto	0,00	0,00	0,00	-307 134,31	307 134,31
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT				-307 134,31	307 134,31
19400502	Osakkeiden myynti	0,00	0,00	0,00	19 000,00	-19 000,00
30	TOIMINTATUOTOT				19 000,00	-19 000,00
40	TOIMINTAKULUT					0,00
19491001	Talonrakennus	-325 000,00	0,00	-325 000,00	-127 652,15	-197 347,85
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-325 000,00		-325 000,00	-127 652,15	-197 347,85
19411	Peruskorjaukset	-325 000,00	0,00	-325 000,00	-127 652,15	-197 347,85
194115	Tekninen lautakunta	-325 000,00	0,00	-325 000,00	-127 652,15	-197 347,85
19411502	Mäntyharjun tilaratkaisut	-250 000,00	0,00	-250 000,00	-70 134,88	-179 865,12
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-250 000,00		-250 000,00	-70 134,88	-179 865,12
19411515	Mustikkatassu automaattioratkaisut	-45 000,00	0,00	-45 000,00	-35 292,27	-9 707,73
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-45 000,00		-45 000,00	-35 292,27	-9 707,73
19411516	Mustikkatassu turvallisuusratkaisut	-30 000,00	0,00	-30 000,00	-22 225,00	-7 775,00
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-30 000,00		-30 000,00	-22 225,00	-7 775,00
19493001	Kuntatekniikka	-325 000,00	0,00	-325 000,00	-373 112,98	48 112,98
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-325 000,00		-325 000,00	-373 112,98	48 112,98
19435	Tekninen lautakunta	-325 000,00	0,00	-325 000,00	-373 112,98	48 112,98
19435503	Katujen korjaukset vaihe 2.	-250 000,00	0,00	-250 000,00	-285 841,52	35 841,52
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-250 000,00		-250 000,00	-285 841,52	35 841,52
19435508	Hulevesiallas	-75 000,00	0,00	-75 000,00	-87 271,46	12 271,46
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-75 000,00		-75 000,00	-87 271,46	12 271,46
19495001	Irtain omaisuus	-110 000,00	0,00	-110 000,00	-56 868,28	-53 131,72
30	TOIMINTATUOTOT				21 600,00	-21 600,00
40	TOIMINTAKULUT	-110 000,00		-110 000,00	-78 468,28	-31 531,72

		TA 2024	TA-muutos	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
19454	Sivistyslautakunta	-110 000,00	0,00	-110 000,00	-56 868,28	-53 131,72
19454405	Yhtenäiskoulun kalusteet	-30 000,00	0,00	-30 000,00	0,00	-30 000,00
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-30 000,00		-30 000,00	0,00	-30 000,00
19454406	Yhtenäiskoulun tietokoneet	0,00	0,00	0,00	-24 415,84	24 415,84
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT				-24 415,84	24 415,84
19454407	Lukion kalusteet	-30 000,00	0,00	-30 000,00	-30 006,78	6,78
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-30 000,00		-30 000,00	-30 006,78	6,78
19454408	Varhaiskasvatus kalusteet	-30 000,00	0,00	-30 000,00	-24 045,66	-5 954,34
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-30 000,00		-30 000,00	-24 045,66	-5 954,34
19454412	Varhaiskasvatuksen tekniset ratkaisut	-20 000,00	0,00	-20 000,00	0,00	-20 000,00
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-20 000,00		-20 000,00		-20 000,00
19454416	Rahoitusosuus Kinon laitehankinta	0,00	0,00	0,00	21 600,00	-21 600,00
30	TOIMINTATUOTOT				21 600,00	-21 600,00
40	TOIMINTAKULUT					0,00
19495181	Investoinnit - Vesihuolto-taseyksikkö	-400 000,00	0,00	-400 000,00	-606 164,43	206 164,43
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-400 000,00		-400 000,00	-606 164,43	206 164,43
19461	Vesihuolto-taseyksikkö	-400 000,00	0,00	-400 000,00	-606 164,43	206 164,43
194611	Rakennuttaminen	-375 000,00	0,00	-375 000,00	-583 788,64	208 788,64
19461104	Verkoston saneeraus	-350 000,00	0,00	-350 000,00	-583 788,64	233 788,64
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-350 000,00		-350 000,00	-583 788,64	233 788,64
19461105	Miekankoski, vesihuollon järjestäminen	-25 000,00	0,00	-25 000,00	0,00	-25 000,00
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-25 000,00		-25 000,00	0,00	-25 000,00
194615	Irtain omaisuus	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-22 375,79	-2 624,21
19461506	Jätevedenpuhdistamo, kompressorien päivitys	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-22 375,79	-2 624,21
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-25 000,00		-25 000,00	-22 375,79	-2 624,21
	Yhteensä	-1 260 000,00	0	-1 260 000,00	-1 440 990,28	180 990,28
	Tulot					51 541,87
	Menot					-1 492 532,15

2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	802 000,00	-463 000,00	339 000,00	2 463 345,65	2 124 345,65	626,65 %
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00	149 952,91	149 952,91	100,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	-256 050,00	0,00	-256 050,00	-107,07	255 942,93	-99,96 %
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 260 000,00	0,00	-1 260 000,00	-1 492 532,15	-232 532,15	18,45 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00	0,00	21 600,00	21 600,00	100,00 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00	0,00	61 740,00	61 740,00	100,00 %
Toiminta ja investoinnit, netto	-714 050,00	-463 000,00	-1 177 050,00	1 203 999,34	2 381 049,34	-202,29 %
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Antolainasaamisten vähennykset muilta	87 900,00	0,00	87 900,00	101 917,62	14 017,62	15,95 %
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 530 000,00	0,00	-1 530 000,00	-1 617 322,97	-87 322,97	5,71 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00	0,00	-617 416,42	-617 416,42	100,00 %
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00	0,00	0,00	-18 836,97	-18 836,97	100,00 %
Saamisten muutos	0,00	0,00	0,00	-3 541,61	-3 541,61	100,00 %
Korottomien velkojen muutos	0,00	0,00	0,00	-70 522,82	-70 522,82	100,00 %
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 156 150,00	-463 000,00	-2 619 150,00	-1 021 723,83	1 597 426,17	-60,99 %

2.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Tili	Tilinimi	Toteuma 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma-% 2024	Poikkeama	TP2023
19410	KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
30	TOIMINTATUOTOT	33 378,29	36 300	91,95%	2 922	11 374
40	TOIMINTAKULUT	-40 510,21	-45 830	88,39%	-5 320	-19 672
5	TOIMINTAKATE	-7 131,92	-9 530	74,84%	-2 398	-8 298
19412	TARKASTUSLAUTAKUNTA					
30	TOIMINTATUOTOT	747,30	0		-747	577
40	TOIMINTAKULUT	-20 794,83	-22 920	90,73%	-2 125	-17 141
5	TOIMINTAKATE	-20 047,53	-22 920	87,47%	-2 872	-16 564
19414	KUNNANVALTUUSTO					
40	TOIMINTAKULUT	-41 892,55	-57 260	73,16%	-15 367	-53 059
5	TOIMINTAKATE	-41 892,55	-57 260	73,16%	-15 367	-53 059
19416	KUNNANHALLITUS					
30	TOIMINTATUOTOT	293 593,71	377 550	77,76%	83 956	335 672
40	TOIMINTAKULUT	-2 828 252,90	-2 973 780	95,11%	-145 527	-2 880 878
5	TOIMINTAKATE	-2 534 659,19	-2 596 230	97,63%	-61 571	-2 545 206
194160	Kunnanhallitus					
30	TOIMINTATUOTOT	24 610,06	0		-24 610	53 084
40	TOIMINTAKULUT	-608 855,01	-559 210	108,88%	49 645	-548 110
5	TOIMINTAKATE	-584 244,95	-559 210	104,48%	25 035	-495 026
194162	Yleishallinto					
30	TOIMINTATUOTOT	268 983,65	377 550	71,24%	108 566	282 469
40	TOIMINTAKULUT	-1 981 925,82	-2 127 170	93,17%	-145 244	-2 089 525
5	TOIMINTAKATE	-1 712 942,17	-1 749 620	97,90%	-36 678	-1 807 055
194163	Ympäristöpalvelut					
40	TOIMINTAKULUT	-237 472,07	-287 400	82,63%	-49 928	-239 724
5	TOIMINTAKATE	-237 472,07	-287 400	82,63%	-49 928	-239 724
19418	ELINVOIMA					
30	TOIMINTATUOTOT	128 135,43	111 000	115,44%	-17 135	140 309
40	TOIMINTAKULUT	-735 642,63	-845 030	87,06%	-109 387	-723 352
5	TOIMINTAKATE	-607 507,20	-734 030	82,76%	-126 523	-583 042
19441	SIVISTYSLAUTAKUNTA					
30	TOIMINTATUOTOT	873 514,99	707 500	123,47%	-166 015	1 074 468
40	TOIMINTAKULUT	-10 659 551,83	-10 711 480	99,52%	-51 928	-10 913 707
5	TOIMINTAKATE	-9 786 036,84	-10 003 980	97,82%	-217 943	-9 839 239
194410	Sivistysltk hallinto				0	
30	TOIMINTATUOTOT	4 067,13	0		-4 067	4 476
40	TOIMINTAKULUT	-230 101,05	-244 010	94,30%	-13 909	-284 003
5	TOIMINTAKATE	-226 033,92	-244 010	92,63%	-17 976	-279 526
194420	Varhaiskasvatus					
30	TOIMINTATUOTOT	82 562,17	100 000	82,56%	17 438	102 916
40	TOIMINTAKULUT	-1 737 364,06	-1 974 530	87,99%	-237 166	-1 842 467
5	TOIMINTAKATE	-1 654 801,89	-1 874 530	88,28%	-219 728	-1 739 551

Tili	Tiliniimi	Toteuma 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma-% 2024	Poikkeama	TP2023
Perusopetus						
30	TOIMINTATUOTOT	301 657,79	269 800	111,81%	-31 858	505 758
40	TOIMINTAKULUT	-5 501 697,82	-5 431 340	101,30%	70 358	-5 521 493
5	TOIMINTAKATE	-5 200 040,03	-5 161 540	100,75%	38 500	-5 015 735
194440 Toisen asteen koulutus						
30	TOIMINTATUOTOT	93 687,53	60 000	156,15%	-33 688	106 139
40	TOIMINTAKULUT	-1 463 124,67	-1 494 420	97,91%	-31 295	-1 453 433
5	TOIMINTAKATE	-1 369 437,14	-1 434 420	95,47%	-64 983	-1 347 294
194450 Vapaa sivistystyö						
30	TOIMINTATUOTOT	192 731,62	150 000	128,49%	-42 732	155 647
40	TOIMINTAKULUT	-535 582,13	-425 380	125,91%	110 202	-533 150
5	TOIMINTAKATE	-342 850,51	-275 380	124,50%	67 471	-377 502
194460 Taiteen perusopetus						
40	TOIMINTAKULUT	-77,68	0		78	-42 735
5	TOIMINTAKATE	-77,68	0		78	-42 735
194465 Kirjastopalvelut						
30	TOIMINTATUOTOT	17 036,12	10 700	159,22%	-6 336	54 162
40	TOIMINTAKULUT	-368 204,39	-363 280	101,36%	4 924	-464 863
5	TOIMINTAKATE	-351 168,27	-352 580	99,60%	-1 412	-410 701
194480 Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut						
30	TOIMINTATUOTOT	181 772,63	117 000	155,36%	-64 773	145 371
40	TOIMINTAKULUT	-823 400,03	-778 520	105,76%	44 880	-771 565
5	TOIMINTAKATE	-641 627,40	-661 520	96,99%	-19 893	-626 194
19451 TEKNINEN LAUTAKUNTA						
30	TOIMINTATUOTOT	6 091 495,44	5 714 140	106,60%	-377 355	5 392 408
40	TOIMINTAKULUT	-5 909 555,17	-5 525 690	106,95%	383 865	-6 254 364
5	TOIMINTAKATE	181 940,27	188 450	96,55%	6 510	-861 956
194510 Tekninen hallinto						
30	TOIMINTATUOTOT	100 483,95	79 240	126,81%	-21 244	142 873
40	TOIMINTAKULUT	-386 194,71	-403 540	95,70%	-17 345	-412 085
5	TOIMINTAKATE	-285 710,76	-324 300	88,10%	-38 589	-269 213
194511 Yhdyskuntasuunnittelu						
30	TOIMINTATUOTOT	0,00	0		0	1 335
40	TOIMINTAKULUT	-100 418,11	-100 750	99,67%	-332	-94 337
5	TOIMINTAKATE	-100 418,11	-100 750	99,67%	-332	-93 002
194512 Kuntatekniikka						
30	TOIMINTATUOTOT	71 927,81	40 600	177,16%	-31 328	46 360
40	TOIMINTAKULUT	-847 551,26	-884 670	95,80%	-37 119	-833 698
5	TOIMINTAKATE	-775 623,45	-844 070	91,89%	-68 447	-787 338
194514 Kiinteistöpalvelut						
30	TOIMINTATUOTOT	3 815 771,21	3 506 300	108,83%	-309 471	3 302 135
40	TOIMINTAKULUT	-3 026 224,66	-2 696 630	112,22%	329 595	-3 313 356
5	TOIMINTAKATE	789 546,55	809 670	97,51%	20 123	-11 220

Tili	Tiliniimi	Toteuma 2024	Muutettu TA 2024	Toteuma-% 2024	Poikkeama	TP2023
194515	Teknisen palvelualueen sisäiset palvelut					
30	TOIMINTATUOTOT	727 270,60	811 000	89,68%	83 729	709 182
40	TOIMINTAKULUT	-714 689,74	-754 650	94,70%	-39 960	-730 645
5	TOIMINTAKATE	12 580,86	56 350	22,33%	43 769	-21 463
194518	Vesihuolto - taseyksikkö					
30	TOIMINTATUOTOT	947 221,83	939 000	100,88%	-8 222	884 144
40	TOIMINTAKULUT	-763 533,72	-587 950	129,86%	175 584	-757 550
5	TOIMINTAKATE	183 688,11	351 050	52,33%	167 362	126 594
194519	Metsätalous					
30	TOIMINTATUOTOT	428 820,04	338 000	126,87%	-90 820	306 379
40	TOIMINTAKULUT	-70 942,97	-97 500	72,76%	-26 557	-112 693
5	TOIMINTAKATE	357 877,07	240 500	148,81%	-117 377	193 686
19455	RAKENNUSLAUTAKUNTA					
30	TOIMINTATUOTOT	136 325,21	162 200	84,05%	25 875	151 520
40	TOIMINTAKULUT	-287 366,27	-304 100	94,50%	-16 734	-264 695
5	TOIMINTAKATE	-151 041,06	-141 900	106,44%	9 141	-113 175
194	MÄNTYHARJUN KUNTA					
30	TOIMINTATUOTOT	7 557 190,37	7 108 690	106,31%	-448 500	7 106 328
40	TOIMINTAKULUT	-20 523 566,39	-22 209 090	92,41%	-1 685 524	-21 126 869
5	TOIMINTAKATE	-12 966 376,02	-15 100 400	85,87%	-2 134 024	-14 020 541

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	TP 2024		TP 2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 717 023,84		1 890 343,61	
Maksutuotot	302 882,04		340 713,16	
Tuet ja avustukset	725 601,04		539 190,71	
Muut toimintatuotot	2 275 783,70	5 021 290,62	2 132 744,78	4 902 992,26
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-7 106 219,13		-7 331 939,70	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 585 613,74		-1 606 946,33	
Muut henkilösivukulut	-149 373,87		-253 975,18	
Palvelujen ostot	-5 838 090,03		-6 072 591,46	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 648 957,04		-1 700 737,11	
Avustukset	-618 264,04		-640 753,18	
Muut toimintakulut	-1 041 148,79	-17 987 666,64	-1 316 590,09	-18 923 533,05
Toimintakate		-12 966 376,02		-14 020 540,79
Verotulot		13 652 909,44		13 954 649,33
Valtionosuudet		1 036 814,00		1 872 986,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	60 021,03		39 192,82	
Muut rahoitustuotot	820 763,97		409 182,63	
Korkokulut	-131 243,24		-125 276,80	
Muut rahoituskulut	-9 543,53	739 998,23	-24 793,40	298 305,25
Vuosikate		2 463 345,65		2 105 399,79
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 620 605,74		-1 588 880,28	
Arvonalentumiset	0,00	-1 620 605,74	-425 858,59	-2 014 738,87
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	149 952,91	149 952,91	34 554,58	34 554,58
Tilikauden tulos		992 692,82		125 215,50
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		992 692,82		125 215,50

3.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 463 345,65	2 105 399,79
Satunnaiset erät	149 952,91	34 554,58
Tilikauden verot	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-107,07	513 622,80
	2 613 191,49	2 653 577,17
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 492 532,15	-1 052 013,10
Rahoitusosuudet investointimenoihin	21 600,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	61 740,00	47 604,84
	-1 409 192,15	-1 004 408,26
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 203 999,34	1 649 168,91
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-14 341,60
Antolainasaamisten vähennykset	101 917,62	87 930,62
	101 917,62	73 589,02
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 617 322,97	-1 091 086,56
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-617 416,42	887 168,96
	-2 234 739,39	-203 917,60
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-18 836,97	116 225,12
Saamisten muutos	-3 541,61	421 460,59
Korottomien velkojen muutos	-70 522,82	-1 526 593,18
	-92 901,40	-988 907,47
Rahoituksen rahavirta	-2 225 723,17	-1 119 236,05
Rahavarojen muutos	-1 021 723,83	529 932,86
Rahavarat 31.12.	4 905 808,22	5 927 532,05
Rahavarat 1.1.	5 927 532,05	5 397 599,19
Rahavarojen muutos	-1 021 723,83	529 932,86

3.3 Tase

	2024	2023		2024	2023
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	37 773 010,33	38 086 234,47	A OMA PÄÄOMA	21 367 184,33	20 374 491,51
I Aineettomat hyödykkeet	4 539,48	6 852,36	I Peruspääoma	13 562 394,24	13 562 394,24
1. Aineettomat oikeudet	1 299,12	1 443,60	IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 812 097,27	6 686 881,77
2. Tietokoneohjelmistot	0,00	5 408,76	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	992 692,82	125 215,50
3. Muut pitkävaikutteiset menot	3 240,36	0,00			
II Aineelliset hyödykkeet	32 853 038,33	33 318 475,22	C PAKOLLISET VARAUKSET	550 000,00	550 000,00
1. Maa- ja vesialueet	4 464 364,88	4 475 306,75	2. Muut pakolliset varaukset	550 000,00	550 000,00
2. Rakennukset	23 167 751,59	23 990 899,23	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	702 950,73	710 261,25
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 902 103,12	4 425 447,90	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	687 716,60	692 319,85
4. Koneet ja kalusto	281 786,23	368 188,83	3. Muut toimeksiantojen pääomat	15 234,13	17 941,40
5. Muut aineelliset hyödykkeet	58 632,51	58 632,51	E VIERAS PÄÄOMA	21 149 407,25	23 454 669,46
6. Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	-21 600,00	0,00	I Pitkäaikainen	17 232 897,26	18 417 626,95
III Sijoitukset	4 915 432,52	4 760 906,89	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 377 661,86	17 569 504,43
1. Osakkeet ja osuudet	2 531 338,38	2 274 895,13	7. Muut velat	855 235,40	848 122,52
3. Muut lainasaamiset	2 001 384,57	2 089 315,19	II Lyhytaikainen	3 916 509,99	5 037 042,51
4. Muut saamiset	382 709,57	396 696,57	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 191 848,70	1 617 329,10
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	142 258,66	130 732,21	4. Lainat muilta luotonantajilta	269 752,54	887 168,96
2. Lahjoitusrahastojen varat	142 258,66	130 732,21	5. Saadut ennakot	2 606,77	3 264,41
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 854 273,32	6 872 455,54	6. Ostovelat	1 256 021,23	1 197 545,99
II Saamiset	948 465,10	944 923,49	7. Muut velat	171 812,56	166 117,57
Pitkäaikaiset saamiset	14 250,00	14 250,00	8. Siirtovelat	1 024 468,19	1 165 616,48
1. Myyntisaamiset	14 250,00	14 250,00	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>43 769 542,31</u>	<u>45 089 422,22</u>
Lyhytaikaiset saamiset	934 215,10	930 673,49			
1. Myyntisaamiset	425 782,64	596 626,20			
3. Muut saamiset	305 247,27	181 562,42			
4. Siirtosaamiset	203 185,19	152 484,87			
III Rahoitusarvopaperit	14 500,00	11 500,00			
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	14 500,00	11 500,00			
IV Rahat ja pankkisaamiset	<u>4 891 308,22</u>	<u>5 916 032,05</u>			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>43 769 542,31</u>	<u>45 089 422,22</u>			

3.4 KONSERNILASKELMAT

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	7 018 105,62	6 826 794,76
Toimintakulut	-19 734 047,01	-19 981 525,19
TOIMINTAKATE	-12 715 941,39	-13 154 730,43
Verotulot	13 586 477,67	13 888 298,49
Valtionosuudet	1 036 814,00	1 872 986,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	39 705,50	17 329,71
Muut rahoitustuotot	822 602,41	412 637,44
Korkokulut	-199 439,56	-191 336,24
Muut rahoituskulut	-9 571,20	-24 816,70
Rahoitustuotot ja -kulut	653 297,15	213 814,20
VUOSIKATE	2 560 647,43	2 820 368,26
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 039 750,72	-1 955 576,42
Arvonalentumiset	0,00	-425 858,59
Poistot ja arvonalentumiset	-2 039 750,72	-2 381 435,01
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	149 952,91	34 554,58
Satunnaiset erät	149 952,91	34 554,58
TILIKAUDEN TULOS	670 849,62	473 487,83
Laskennalliset verot	22 707,33	-41 124,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	693 556,95	432 363,83

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 560 647,43	2 820 368,26
Satunnaiset erät	149 952,91	34 554,58
Tulorahoituksen korjaukset	-107,07	470 741,55
	2 710 493,27	3 325 664,39
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 747 377,19	-1 333 361,88
Rahoitusosuudet investointimenoihin	21 600,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	103 135,80	90 486,09
	-1 622 641,39	-1 242 875,79
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 087 851,88	2 082 788,60
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-14 341,60
Antolainasaamisten vähennykset	13 987,00	0,00
	13 987,00	-14 341,60
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	120 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 617 322,97	-1 091 086,56
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-341 905,52	-325 118,54
	-1 959 228,49	-1 296 205,10
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-18 836,97	116 225,12
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	-36 185,96	400 602,04
Korottomien velkojen muutos	-85 985,78	-1 434 936,06
	-141 008,71	-918 108,90
Rahoituksen rahavirta	-2 086 250,20	-2 228 655,60
Rahavarojen muutos	-998 398,32	-145 867,00
Rahavarat 31.12.	5 203 431,69	6 201 830,02
Rahavarat 1.1.	6 201 830,02	6 347 697,02
Rahavarojen muutos	-998 398,32	-145 867,00

KONSERNITASE**VASTAAVAA**

31.12.2024 31.12.2023

PYSYVÄT VASTAAVAT**Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet 1 299,12 6 852,36

Muut pitkävaikutteiset menot 3 240,36 0,00

Aineettomat hyödykkeet 4 539,48 6 852,36**Aineelliset hyödykkeet**

Maa- ja vesialueet 5 090 162,39 5 101 104,26

Rakennukset 29 683 298,57 30 833 077,64

Kiinteät rakenteet ja laitteet 5 066 029,46 4 556 594,60

Koneet ja kalusto 282 845,88 369 619,56

Muut aineelliset hyödykkeet 58 632,51 58 632,51

Ennakkomaksut ja keskeneräiset 108 322,93 41 395,80

hankinnat

Aineelliset hyödykkeet 40 289 291,74 40 960 424,37**Sijoitukset**

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuuc 42 046,98 42 046,98

Muut osakkeet ja osuudet sekä osa 1 846 889,68 1 590 446,43

Muut saamiset 382 709,57 396 696,57

Sijoitukset 2 271 646,23 2 029 189,98**PYSYVÄT VASTAAVAT 42 565 477,45 42 996 466,71****TOIMEKSIANTOJEN VARAT**

Valtion toimeksiannot 481 193,56 0,00

Lahjoitusrahastojen varat 20 695,38 9 168,93

Muut toimeksiantojen varat 121 563,28 499 265,74

TOIMEKSIANTOJEN VARAT 623 452,22 508 434,67**VAIHTUVAT VASTAAVAT****Saamiset****Pitkäaikaiset saamiset**

Myyntisaamiset 14 250,00 14 250,00

Pitkäaikaiset saamiset 14 250,00 14 250,00**Lyhytaikaiset saamiset**

Myyntisaamiset 427 469,20 598 478,30

Muut saamiset 371 262,79 214 257,60

Siirtosaamiset 204 966,89 154 777,02

Lyhytaikaiset saamiset 1 003 698,88 967 512,92**Saamiset 1 017 948,88 981 762,92****Rahoitusarvopaperit**

Sijoitukset rahamarkkinainstrument 14 500,00 11 500,00

Rahoitusarvopaperit 14 500,00 11 500,00**Rahat ja pankkisaamiset 5 188 931,69 6 190 330,02****VAIHTUVAT VASTAAVAT 6 221 380,57 7 183 592,94****VASTAAVAA 49 410 310,25 50 688 494,32**

VASTATTAVAA

31.12.2024 31.12.2023

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	13 562 394,24	13 562 394,24
Muut omat rahastot	802 057,23	802 057,23
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 373 880,60	7 941 516,76
Tilikauden yli-/alijäämä	693 556,95	432 363,83

OMA PÄÄOMA 23 431 889,01 22 738 332,07

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	550 000,00	550 000,00
---------------------------	------------	------------

PAKOLLISET VARAUKSET 550 000,00 550 000,00

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat	687 716,60	692 319,85
Muut toimeksiantojen pääomat	496 427,69	395 643,86

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT 1 184 144,29 1 087 963,71

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksil	18 746 911,25	20 247 521,24
Muut velat	866 502,35	859 389,47
Siirtovelat	1 369,35	4 036,00

Pitkäaikainen vieras pääoma 19 614 782,95 21 110 946,71

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksil	1 500 616,12	1 959 234,62
Saadut ennakot	16 053,67	17 516,18
Ostovelat	1 372 880,70	1 328 623,42
Muut velat	291 922,45	283 723,57
Siirtovelat	1 093 849,06	1 235 274,72
Laskennalliset verovelat	354 172,00	376 879,33

Lyhytaikainen vieras pääoma 4 629 494,00 5 201 251,84

VIERAS PÄÄOMA 24 244 276,95 26 312 198,55

VASTATTAVAA 49 410 310,25 50 688 494,32

4.LIITETIEDOT

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET

Kunta

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti poikkeuksena vähäiset liiketapahtumat sekä verotulot. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikaudelle.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitosrakennusten peruskorjauksen poistoaikoja tarkistettu 17.11.2016 alkaen. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Pysyvien vastaavien sijoitukset (osakkeet) ja vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno.

Muut erät

Pitkäaikaisten lainojen v.2025 lyhennykset on siirretty lyhytaikaisiin lainoihin, lainojen lyhennysten tileille. Lainojen korot on jaksotettu 31.12.2024 saakka.

Mäntyharjun kunnassa on käytössä Suur-Savon Osuuspankin konsernitili, jonka limiitti on 1M€. Konsernitilillä olevat tytäryhtiöiden varat

Palkat on maksettu 31.12.2024 saakka.

Lomapalkkavelan muutos on kirjattu palkkoihin ja sosiaalikuluihin menoksi ja taseen siirtovelkoihin lisäykseksi.

Vesilaskutuksessa on tehty arviolaskutus 31.12.2024 saakka.

Vesilaitos

Menot ja tulot kirjataan suoriteperusteisesti.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja kuntayhtymät.

Osakkuusyhteisöt, joissa omistusosuus on vähäinen, on yhdistelty liitetiedoissa 20 ja 21 taseiden pohjalta.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta

tapahtumat on eliminoitu peruspääoman suhteessa.

Keskinäisiä liittymismaksuja ei ole eliminoitu.

Sisäinen kate Keskivälin kanssa tehdystä kaupasta on eliminoitu.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konser

Suunnite

Poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Niiden tytäryhtiöiden osalta, jotka ovat tilinpäätöksessään kirjanneet suunnitelman mukaiset poistot, ei ole konsernitilinpäätöstä laadittaessa kirjattu poistovajetta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdisteltynä k

Vapaaeh

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan lyhytaikaisena vieraana pääomana.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

2. TULOSLASKELMAN JA TASEEN ESITTÄMIST**Kunta**

Tuloslaskelman esittämistav

Taseen esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

Konserni

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

Taseen esittämistavassa ei o

3. OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN**Kunta**

Ei ilmoitettavaa

Konserni

Ei ilmoitettavaa.

4. VERTAILUKELPOISUUS**Kunta**

Tilinpäätökset ovat vertailukelpoisia.

Konserni

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja kuntayhtymät.

Osakkuusyhteisöt, joissa omistusosuus on vähäinen, on yhdistelty liitetiedoissa 20 ja 21 taseiden pohjalta.

5. AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT**Kunta**

Ei ilmoitettavaa.

Konserni

Ei ilmoitettavaa.

4.2. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6. TOIMINTATUOTOT TEHTÄVITTÄIN

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	557 869,70	586 127,24	402 840,39	435 406,04
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 139 729,46	1 317 315,95	872 480,99	1 074 468,04
Yhdyskuntapalvelut	5 320 506,47	4 923 351,57	3 745 969,24	3 393 118,18
Toimintatuotot yhteensä	7 018 105,62	6 826 794,76	5 021 290,62	4 902 992,26

7. VEROTULOT ERITELTYINÄ

Verotulojen erittely		
	2024	2023
Kunnan tulovero	8 529 550,98	8 701 694,30
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 927 015,41	2 209 231,01
Kiinteistövero	3 196 343,05	3 043 724,02
Verotulot yhteensä	13 652 909,44	13 954 649,33

8. VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	-195 771,00	883 621,00
<i>Siiitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	972 036,00	414 202,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	126 041,00	-124 871,00
Verotulomenetysten kompensatio	1 106 544,00	1 114 236,00
Valtionosuudet yhteensä	1 036 814,00	1 872 986,00

9. PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	1 221 281,62	1 248 079,43
Muiden palvelujen ostot	4 616 808,41	4 824 512,03
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	5 838 090,03	6 072 591,46

10. VALTUUSTORYHMIEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TUKEMISEKSI ANNETUT
TUET VALTUUSTORYHMITÄIN ERITELTYNÄ

Valtuustoryhmille ei makseta tukea.

POISTOSUUNNITELMA

Selite	Poisto-aika	Sumu-	%
1005 Atk-ohjelmat	3	Menoj.	40
1006 VHL:n tietokoneohjelmat	3	Menoj.	40
1011 As.Oy Koivukatu	5	Menoj.	30
1016 Vesiosuuskuntien avustukset	30		10
1103 Lämpöliittymismaksut		Ei poistoa	
1104 Vesiliittymismaksut (vanhat)		Ei poistoa	
1100 Maa- ja vesialueet		Ei poistoa	
1101 VHL:n maa- ja vesialueet		Ei poistoa	
1115 Hallinto- ja laitosrakennukset	50	Tasapoisto	
peruskorjaukset	30	Tasapoisto	
1120 Tehdas- ja tuotantorak.	25	Tasapoisto	
1121 VHL:n rakennukset	25	Tasapoisto	
1123 Talousrakennukset	20	Tasapoisto	
1124 Vapaa-ajan rakennukset	30	Tasapoisto	
1110 Asuinrakennukset	50	Tasapoisto	
1130 Kadut, tiet, torit ja puistot	20	Menoj.	15
1131 Sillat, laiturit ja uimalat	30	Menoj.	10
1134 Muut maa- ja vesirakenteet	15	Menoj.	20
1132 Urheilu- ja ulkoilurakenteet	15	Menoj.	20
1133 Liikenteen ohjauslaitteet	15	Menoj.	20
1140 Vedenjakeluverkosto	40	Menoj.	7
1141 Viemäriverkko	40	Menoj.	7
1142 VHL:n laituskoneet ja laitteet	20	Menoj.	15
1143 Viemärlaitoksen laituskoneet ja laitteet	20	Menoj.	15
1150 Muut kiinteät koneet ja laitteet	10	Menoj.	25
1160 Liikennevälineet ja liikk.työkoneet	10	Menoj.	25
1165 Atk-laitteet	3	Menoj.	40
1170 Muut laitteet ja kalusteet	3	Menoj.	40
1171 Sairaala-,terv.huolto- ym laitteet	5	Menoj.	30
1172 Muut irtaimet rakenteet	15	Menoj.	20
1184 Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa	
1187 Pohjakartta	5	Menoj.	30
1195 Keskeneräiset		Ei poistoa	
12011-			
1210 Osakkeet ja osuudet		Ei poistoa	

Rakennusten poistot alkavat valmistumisvuotta seuraavan vuoden alusta. Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 20.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi. Tilikaudella 2024 ei ole tehty lisäpoistoja.

12. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	0,00	412 430,78	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	-412 430,78	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	550 000,00	0,00	550 000,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	550 000,00	0,00	550 000,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	550 000,00	550 000,00	550 000,00	550 000,00

13. KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	34 847,62	31 899,67	34 847,62	31 899,67
Muut luovutusvoitot	0,00	4 477,53	0,00	4 477,53
Luovutusvoitot yhteensä	34 847,62	36 377,20	34 847,62	36 377,20
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	3 049,49	0,00	3 049,49	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	31 691,06	0,00	31 691,06	0,00
Luovutustappiot yhteensä	34 740,55	0,00	34 740,55	0,00

14. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot				
Muut satunnaiset tuotot	149 952,91	34 554,58	149 952,91	34 554,58
Satunnaiset tuotot yhteensä	149 952,91	34 554,58	149 952,91	34 554,58
Satunnaiset kulut				
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

15. MUUT RAHOITUSTUOTOT

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	Kunta	
	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä		
Exel Composites Oyj	0,00	400,00
Elisa Oyj	675,00	0,00
Järvi-Saimaan Palvelut Oy	2 000,00	0,00
Kuntarahoitus Oyj	68 723,85	70 350,45
Reka Industrial Oyj	200,00	40,00
Nuamera Palvelut Oy (Sarastia Oy)	1 898,65	0,00
South Savo Growth Fund Ky	15,29	0,00
Suomen Luotto-osuuskunta	0,00	140,00
Suur-Savon sähkö Oy	369 270,00	335 700,00
Yhteensä	442 782,79	406 630,45

16. ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

Ei ilmoitettavaa

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.3. TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

17. LAINAN LIIKKEESEEN LASKEMISET

Ei ole tässä tarkoitettuja kuluja.

18. ARVONKOROTUKSET

Käyttöomaisuudessa ei ole suoritettu arvonnkorotuksia.

19. TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Tietokoneohjelmistot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 443,60	0,00	5 408,76	6 852,36	4 475 306,75	23 990 899,23	4 425 447,90	368 188,83	58 632,51		33 318 475,22
Lisäykset tilikauden aikana						70 134,88	1 036 794,68	78 468,28			1 185 397,84
Rahoitusosuudet tilikauden aikana										-21 600,00	-21 600,00
Vähennykset tilikauden aikana					-10 941,87						-10 941,87
Siirrot erien välillä		155 215,25	-155 214,50								0,00
Tilikauden poisto	-144,48	-2 168,40		-2 312,88		-893 282,52	-560 139,46	-164 870,88			-1 618 292,86
Arvonal. Ja niiden palautukset											0,00
Aktivoidut korkomenot											0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 299,12	153 045,85	-149 805,49	4 539,48	4 464 364,88	23 167 751,59	4 902 103,12	281 786,23	58 632,51	-21 600,00	32 853 038,33
Arvonnkorotukset											
Kirjanpitoarvo 31.12	1 299,12	153 045,85	-149 805,49	4 539,48	4 464 364,88	23 167 751,59	4 902 103,12	281 786,23	58 632,51	-21 600,00	32 853 038,33

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	441 132,91	441 132,91	37 705,81	37 705,81
Muut maa- ja vesialueet	4 649 029,48	4 659 971,35	4 426 659,07	4 437 600,94
Maa- ja vesialueet yhteensä	5 090 162,39	5 101 104,26	4 464 364,88	4 475 306,75

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet				
	Tytäryhtiö osakk. ja osuudet	Osakkeet omistusyhteisöistä	Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	640 909,68	42 046,98	4 520,51	1 587 417,96	2 274 895,13
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	307 134,31	307 134,31
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	-50 691,06	-50 691,06
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	640 909,68	42 046,98	4 520,51	1 843 861,21	2 531 338,38
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset				0,00	0,00
				0,00	
				0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	640 909,68	42 046,98	4 520,51	1 843 861,21	2 531 338,38

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset						
	Jvk-lainasaamiset	Saamiset konserniyhteisöistä	Saamiset taseyksiköiltä	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	2 089 315,19	34 553,36	0,00	396 696,57	2 520 565,12
Lisäykset	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-87 930,62		0,00	-13 987,00	-101 917,62
Siirrot erien välillä	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	2 001 384,57	34 553,36	0,00	382 709,57	2 418 647,50
Arvonlennukset	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset						0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	2 001 384,57	34 553,36	0,00	382 709,57	2 418 647,50

4.4 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

20-22. LUETTELO TYTÄRYHTEISÖISTÄ, KUNTAYHTYMISTÄ JA OMISTUSYHTEISÖISTÄ

23. SAAMISET KONSERNIN YHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMITLÄ
JA OSAKKUUS/OMISTUSYHTEISÖILTÄ

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä						
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus -osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin		
				osuus omasta pääomasta (€)	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhteisöt						
KOY Keskiväli	0165786-4	100,00	100,00	1 037	3 060	0
Mäntyharjun Yrityskiinteistöt Oy	1770802-1	100,00	100,00	475	1 921	-276
Kuntayhtymät						
Etelä-Savon Maakuntaliitto	0215839-7	4,57	4,57	44	45	-2
Sateenkaaren koulun kuntayhtymä	3320660-3	11,43	11,43	124	27	40
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Mäntyharjun Suittimäki Oy	0856628-7	33,33	33,33	45	0	0
KOY Mäntyharjun Virastokeskus	0570810-4	27,53	27,53	19	0	0

Saamisten erittely				
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	39 795,70	0,00	36 809,34
Lainasaamiset	2 001 384,57	0,00	2 089 315,19	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>2 001 384,57</i>	<i>39 795,70</i>	<i>2 089 315,19</i>	<i>36 809,34</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	1 447,24	0,00	1 387,93
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 447,24</i>	<i>0,00</i>	<i>1 387,93</i>
Saamiset yhteensä	2 001 384,57	41 242,94	2 089 315,19	38 197,27

24. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Menoennakot	294,18	490,58	0,00	0,00
Muut tulojäämät	204 672,71	154 286,44	203 185,19	152 484,87
Yhteensä	204 966,89	154 777,02	203 185,19	152 484,87

4.5. TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25. OMAN PÄÄOMAN ERIEN MUUTOKSET

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	13 562 394,24	13 562 394,24	13 562 394,24	13 562 394,24
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	13 562 394,24	13 562 394,24	13 562 394,24	13 562 394,24
Rakennusrahasto 1.1.	802 057,23	802 057,23	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.	802 057,23	802 057,23	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	8 373 880,60	7 941 516,76	6 812 097,28	6 686 881,78
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirto vahinkorahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	8 373 880,60	7 941 516,76	6 812 097,28	6 686 881,78
Tilikauden yli-/alijäämä	693 556,95	432 363,83	992 692,82	125 215,50
Oma pääoma yhteensä	23 431 889,00	22 738 332,05	21 367 184,34	20 374 491,51

26. ERITTELY POISTOEROSTA

Ei ilmoitettavaa.

27. PITKÄAIKAISET VELAT

Velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 727 477,80	13 182 041,13	10 300 000,00	11 600 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	1 473 800,85	1 578 971,32	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	13 201 278,65	14 761 012,45	10 300 000,00	11 600 000,00

29. PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset	550 000,00	550 000,00	550 000,00	550 000,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	550 000,00	550 000,00	550 000,00	550 000,00

30. VIERAS PÄÄOMA

Vieras pääoma				
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	1 151,48	0,00	2 927,74
Yhteensä	0,00	1 151,48	0,00	2 927,74
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	10 687,00	0,00	1 463,86
Yhteensä	0,00	10 687,00	0,00	1 463,86
Yhteensä	0,00	11 838,48	0,00	4 391,60

31. SHEKKILIMIITTI

Luotollista shekkilimiittiä ei ole. Käytössä konsernilimiitti, jonka raja on 1 000 000 €.

32. MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut	855 235,40	848 122,52	855 235,40	848 122,52
Muut velat muille, pitkäaikainen	11 266,95	11 266,95	0,00	0,00
Muut velat, lyhytaikainen	291 456,34	282 402,59	171 812,56	166 117,57
Laskennalliset verovelat	354 172,00	376 879,33	0,00	0,00
Muut velat yhteensä	1 512 130,69	1 518 671,39	1 027 047,96	1 014 240,09

33. SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Jaksotetut henkilöstökulut	834 342,66	785 293,16	798 279,48	753 155,54
Korkojaksotukset	47 922,37	61 470,98	37 235,37	48 173,65
Tuloennakot	18 280,02	23 967,63	0,00	0,00
Muut siirtovelat	194 673,37	368 578,95	188 953,33	364 287,28
Yhteensä	1 095 218,41	1 239 310,72	1 024 468,18	1 165 616,47

4.6 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUKSIJA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitaseeseen sisällyttämättömien vastuusitoumusten ja vastuiden liitetiedoissa huomioidaan konsernisuhteiden aiheuttamat päällekkäisyydet. Jos vastuusitoumuksen kohteena oleva velka ei sisälly konsernitaseeseen on tällainen vastuusitoumus esitettävä liitetiedoissa.

34. VELAT, VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	192 430,90	192 430,90	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	192 430,90	192 430,90	0,00	0,00

35. MUISTA SITOUUMUKSISTA KUIN VELOISTA VAKUUDEKSI ANNETUT KIINNITYKSET

Ei ilmoitettavaa

38. LEASINGVASTUIDEN YHTEISMÄÄRÄ

Vuokra- ja leasingvastuut				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Toimitilojen vuokravastuut	45 862,26	45 738,77	0,00	0,00
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 425,31	2 545,30	0,00	0,00
Maa-aluiden vuokravastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	2 308 833,66	2 403 618,92	2 308 833,66	2 403 618,92
Vuokravastuut yhteensä	2 356 121,23	2 451 903,00	2 308 833,66	2 403 618,92
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava	113 468,64	112 792,68	95 221,78	94 785,26
Leasingvastuut yhteensä	2 450 242,52	2 992 713,68	2 450 242,52	2 992 713,68
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	233 119,23	260 886,54	233 119,23	260 886,54
Yhteensä	4 806 363,75	5 444 616,68	4 759 076,18	5 396 332,60

Vertailuvuoden 2023 virheellinen leasingvastuutieto korjattu

39. VASTUUSITOUUMUKSET

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			5 930 707,60	5 930 707,60
Jäljellä oleva pääoma			2 678 016,81	2 981 997,23
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 767 380,00	1 767 380,00	1 767 380,00	1 767 380,00
Jäljellä oleva pääoma	752 978,48	823 964,14	752 978,48	823 964,14

40. VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	47 723 977,00	46 157 994,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	51 212,00	36 743,00

41. MUUT KUNTAA KOSKEVAT TALOUDELLISET VASTUUT

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Hanke-ennakkotulot seuraavalle vuodelle	149 928,10	73 233,00	149 928,10	73 233,00
Taidekeskus Salmelan kanssa markkinointiyhteistyösopimus	32 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	74 899,72	111 285,01	0,00	0,00

4.7 YMPÄRISTÖASIOIDEN HARKINNANVARAINEN ESITTÄMINEN

Ei ilmoitettavaa

4.8. HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.2024

19416 KUNNANHALLITUS	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Kunnanjohtaja	1	1	1	1	1
Hallinto- ja talousjohtaja	1	1	1	1	1
Markkinointipäällikkö	0,5	0	0	0	0
Markkinointisihteeri		0,4	0	0,4	0,4
Taloussuunnittelija	1	1	1	1,33	1,33
Kirjanpitäjä	0,5	0	0	0	0
Hallintosihteeri	1	1	1	1	1
Tiedonhallintasuunnittelija	1	1	1	1	1
Palvelusihteeri	0	1	0	1	1
Henkilöstösuunnittelija	0,5	0,9	0,9	0,9	0,9
Palvelupäällikkö	0,5	0	1	0	0
It-suunnittelija	2	2	2	2	2
Työsuojelupäällikkö	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Elinvoimakehittäjä	0,4	1	1	0,6	0,6
Koto-koordinaattori				0,5	0,7
Työllisyyskoordinaattori	1	1,6	1	1	1
Yksilövalmentaja	1	0	0	0	0
Työvalmentaja	2	0	0	0	0
Tukityöllistetyt KUNNANHALLITUS	4	4	4	4	4
Kunnanhallitus yhteensä	17,6	16	15	15,83	16,03

19441 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024	TP 2024
VARHAISKASVATUS					
Varhaiskasvatuksen johtaja	1	1	1	1	1
Varhaiskasvat. opettaja/sosionomi	7,8	12	9	12	12
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	15,6	15	14	14	14
Ryhmäavustaja	3,1	3	2,5	3	3
Perhepäivähoitajat	2	2	2	2	2
Yhteensä	30,5	34	29,5	33	33

KOULUT.HALL., PERUSOPETUS, LUKIO, KANS.OP.	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Sivistysjohtaja	1	1	1	1	1
Hyvinvointikoordinaattori	1	1	1	1	1
Palvelupäällikkö	0,5	0	0	0	0
Palvelusihteeri	1	1,5	1	1	1
Koulukuljetuskoordinaattori		0,5	0,5	0,5	0,5
Henkilöstösuunnittelija	0,3	0	0	0	0
Rehtori	2	2	2	2	2
Koulusihteeri	0	1,5	1,5	1,5	1,5
koulusihteeri, perusopetus	1	0	0	0	0
koulusihteeri, lukio	0,5	0	0	0	0
Kans.op. rehtori	0,8	0,8	0,5	0,5	0,8
Kansalaisopiston sihteeri	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Kansalaisopiston koulutussuunnittelija	1	1	1	1	1
Kansalaisopiston päätoimiset opett.	2,7	3	2,6	2,8	2,8
Kansalaisopisto hankekoordinaattori			0,3	0,8	0,8
Kansalaisopiston sivutoim. opett.	4,7	0	0	0	0
Luokanopettaja	16,6	16	16	15	15
Esiluokanopettaja	2,6	2	2	2	2
Lehtori	18,5	17	16	17	17
Erityisluokanopettaja	2	2	3	3	3
Erityisopettaja	6,1	5	4,5	5	5
Kansalaisopisto tuntiopest. Ma		4,55	4,1	4	4
Tuntiopestaja vak./ma.	9,4	10	9,5	10	10
Koulunkäyntiohjaaja	11,3	9,3	9,1	10,3	10,3
koulunkäyntiohjaaja ma	2,7	3,2	4,8	2,2	2,2
Yhteensä	86,2	81,85	80,9	81,1	81,4

Nuorisotyöntekijä	1	1	1,1	0,2	0,2
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja oppisopimus				1	1
nuoriso-ohjaaja	1	1	1	1	1
Yksilövalmentaja	1	1	1	1	1
Vapaa-aikasihteeri	0,8	1	0,5	0	0
Koulunuorisotyöntekijä, hanke					0,4
Liikuntaneuvoja, hanke				1	1
Kulttuurituottaja	1	1	0,8	0	0
uimaopettaja ma	0,1	0,1	0,1	0	0
Kinon työntekijät ma	1	1	1	0,7	0,7
Museon kesätyöntekijät	0,4	0,4	0,2	0,3	0,3
Kirjastotoimenjohtaja	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
informaatikko	2	2	2	2	2
Kirjastovirkailija	2	2	2	2	2
Palveluneuvoja	1	1	1	1	1

Yhteensä	12,5	12,7	11,8	11,4	11,8
Sivistysltk yhteensä	129,2	128,55	122,2	125,5	126,2

19451 TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Tekninen johtaja	1	1	1	1	1
Ylläpitöpäällikkö	1	1	0,75	1	1
Kiinteistökehityspäällikkö	0	0	0	0	0
Maankäyttökoordinaattori	1	1	1	1	1
Ruoka- ja puhtauspalvelupääll.	1	0	0	0	0
Kirjanpitäjä	0,5	1	1	1	1
Palvelupäällikkö	1	1	1	1	1
Palvelusihteeri	0,75	0	0	0	0
Toimistotyöntekijä	0,2	0	0	0	0
Skannaaja 1		0	0,5	0	0
Kunnossapitotyönjohtaja	1	1	1	1	1
Työnjohtaja, työhönohallist.		1	1	1	1
Ammattimies	7	6	6	6	5
Ammattimies, oppisopimus				0	1
kausityöntekijä, talvi				0,5	0,5
kausityöntekijä, kesä				0,5	0,5
Liikuntapaikkamestari	1	1	0,4	1	1
Liikuntapaikkahoitaja	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Liikuntapaikkahoitaja ma	0	0	0,75	0	0
Vesihuoltomestari	1	1	1	1	1
Vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja	2,75	2,75	2,75	2,75	2,75
Ruokapalveluvastaava	2	0	0	0	0
Kokki, dieetikokki	9	0	0	0	0
Ravitsemustyöntekijä	1,7	0	0	0	0
Siivooja	0,3	0	0	0	0
Yhteensä	33,7	19,25	19,65	20,25	20,25
19455 RAKENNUSLAUTAKUNTA					
Rakennustarkastaja	1	1	1	1	1
Palvelusihteeri	1	1	1	2	2
Toimistotyöntekijä	1	1	1	0	0
Digitoija			0,75	1	1
Yhteensä	3	3	3,75	4	4
YHTEENSÄ	183,5	166,8	160,6	165,58	166,48

43. HENKILÖSTÖKULUT

Erittely tuloslaskelmassa.

Henkilöstökulut		
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	8 841 206,74	9 192 861,21
Henkilöstökulut yhteensä	8 841 206,74	9 192 861,21

44. LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOISTA PERITYT J A PUOLUEELLE TAI
PUOLUEYHDISTYKSELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2024	2023
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p.	1 274,25	1 410,75
Kansallinen Kokoomus r.p.	4 141,50	3 623,25
Suomen Keskusta r.p.	5 350,50	3 710,25
Mäntyharjun Puolueisiin Sitoutumattomat r.y.	2 190,00	1 477,50
Perussuomalaiset ry	1 387,95	885,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	14 344,20	11 106,75

45. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Tilintarkastajan palkkiot		
	2024	2023
Mikkelin Tilintarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5 600,00	5 600,00
Palkkiot yhteensä	5 600,00	5 600,00

46. KUNNAN JA SEN INTRESSITAHOIHIIN KUULUVIEN VÄLISET LIIKETOIMET

Ei ilmoitettavaa

5. MÄNTYHARJUN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE

	2 024	2023
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 683 997,53	3 317 770,46
I Aineettomat hyödykkeet	1 299,12	1 443,60
1. Aineettomat oikeudet	1 299,12	1 443,60
II Aineelliset hyödykkeet	3 578 727,38	3 212 355,83
1. Maa- ja vesialueet	6 737,28	6 737,28
2. Rakennukset	1 256 360,42	1 331 445,38
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 268 205,36	1 802 738,41
4. Koneet ja kalusto	47 424,32	71 434,76
III Sijoitukset	103 971,03	103 971,03
4. Muut saamiset	103 971,03	103 971,03
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	487 445,42	821 546,01
II Saamiset	487 445,42	821 546,01
Lyhytaikaiset saamiset	487 445,42	821 546,01
1. Myyntisaamiset	340 127,97	330 282,19
4. Muut saamiset	979,12	-13 466,02
5. Siirtosaamiset	146 338,33	504 729,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 171 442,95	4 139 316,47
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	3 103 463,29	1 159 727,54
I Peruspääoma	2 760 662,72	760 662,72
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	399 064,82	512 149,10
V Tilikauden yli-/alijäämä	-56 264,25	-113 084,28
E VIERAS PÄÄOMA	1 067 979,66	2 979 588,93
I Pitkäaikainen	889 788,76	2 882 675,88
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	2 000 000,00
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	34 553,36	34 553,36
9. Muut velat	855 235,40	848 122,52
Lyhytaikainen	178 190,90	96 913,05
6. Saadut ennakot	0,00	28,64
7. Ostovelat	122 775,10	35 121,97
9. Muut velat	26 369,42	7 973,76
10. Siirtovelat	29 046,38	53 788,68
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 171 442,95	4 139 316,47

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

	2024	2023
Liikevaihto	944 542,89	883 807,99
Liiketoiminnan muut tuotot	2 678,94	336,38
Materiaalit ja palvelut	-384 370,85	-387 232,63
Ostot tilikauden aikana	-157 950,91	-157 561,28
Palvelujen ostot	-226 419,94	-229 671,35
Muiden palvelujen ostot	-226 419,94	-229 671,35
Henkilöstökulut	-262 638,35	-259 467,45
Palkat ja palkkiot	-223 858,64	-216 734,06
Henkilösivukulut	-41 267,62	-42 839,14
Eläkekulut	-36 530,13	-35 362,57
Muut henkilösivukulut	-4 737,49	-7 476,57
Poistot ja arvonalentumiset	-239 937,36	-224 465,40
Liiketoiminnan muut kulut	-116 524,52	-110 849,92
Liiketylijäämä/-alijäämä	-56 249,25	-97 871,03
Rahoitustuotot ja -kulut	-15,00	-15 213,25
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-56 264,25	-113 084,28

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä/-alijäämä	-56 249,25	-97 871,03
Poistot ja arvonalentumiset	239 937,36	224 465,40
Rahoitustuotot ja -kulut	-15,00	-15 213,25
	183 673,11	111 381,12
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-606 164,43	-465 936,76
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-422 491,32	-354 555,64
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle	0,00	0,00
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-14 341,60
Antolainasaamisten vähennykset kunnalle	0,00	0,00
Antolainauksen vähennykset	0,00	0,00
	0,00	-14 341,60
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	358 391,51	193 138,23
Saamisten muutos	-24 290,92	-56 574,35
Korottomien velkojen muutos	88 390,73	232 333,36
	422 491,32	368 897,24
Rahoituksen rahavirta	422 491,32	354 555,64

6. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN

KuntaL 113 § mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja

Mäntyharjussa 31.3.2025

MÄNTYHARJUN KUNNANHALLITUS

Sari Lantta

Jari Liukkonen

Toni Maczulskij

Seppo Hujanen

Antti Hyyryläinen

Tapio Hämäläinen

Heta Jukola

Piia Mäkilä

Jaana Partio

Jouni Pekkonen

Raili Suomi

Outi Virtanen

Juho Järvenpää
kunnanjohtaja

7. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

TOSITELAJIT**Kirjanpito**

AIF
AKT
ALV
AS
KPA
Muistio
MuistioE
MuistSisLa
Palkka
Pankki

TAPAHTUMA

AIF tositekonsersio
Aktivoinnit
ALV-maksuajo
Alkusaldo
Kirjanpilotapahtuman palautustapahtuma
Muistiotositteet Kuntaxissa
Muistiotositteet Excelistä
Muistiotositteet Sisäinen laskutus
Palkat Populus
Pankkitositteet

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

Myyntireskontra

Ltappio
Man
PERINTÄ
Vii
10-93

Luottotappiokirjaus
Manuaaliset suoritukset
Perintä toimeksiantoliittymä
Viitesuoritukset
Laskulajit 10-93

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

Ostoreskontra

OL
OM
ORK

Ostolaskut
Ostoreskontran maksut
Ostoreskontran kohdistustapahtumat
maksutosite

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM
XAKOM

Käyttöomaisuus
Kom-konsersio

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Tilinpäätös

Liitetietotositteet

Sähköinen arkistointi

Nimi	Muoto	Sarake1	Sarake2
Aktivoinnit	AKT#####	AKT000113	AKT000150
Alv-maksuajo	ALV#####	ALV000056	ALV000067
Hyvitysten palautus	HYV#####	HYV000095	HYV000122
Käyttöomaisuustapahtumat	KOM#####	KOM014924	KOM020271
Kirjanpilotapahtuman palautustapahtum	KPA#####	KPA000435	KPA000451
Kuti jaksotukset	ZJA#####	ZJA000003	ZJA000010
Ceepos kp-liittymä	000#####	00000496	00000731
Asiakkaan manuaaliset suoritukset	34#####	34000192	34000277
Maksukehotus	39#####		
Luottotappiokirjaus	38#####	3800000112	3800000199
Muistiotositteet excelistä	17#####	17001541	17002196
Muistiotositteet	11#####		
Laskulaji 11	11#####		
Laskulaji 20	20#####	2000000165	2000000250
Laskulaji 22	22#####	2200000493	2200000496
Laskulaji 24	24#####	2400000380	2400000564
Laskulaji 40	40#####	4000000773	4000001025
Laskulaji 41	41#####	4100000270	4100000353
Laskulaji 42	42#####		
Laskulaji 54	54#####	5400002135	5400002680
Laskulaji 55	55#####	5500000445	5500000704
Laskulaji 57	57#####	5700005035	5700006389
Laskulaji 70	70#####	70210680	70210964
Laskulaji 72	72#####	7200003254	7200004362
Laskulaji 75	75#####	75003371	75014092
Laskulaji 78	78#####	7800001077	7800001640
Ostoreskontramaksut	21#####	21001196	21001616
Ostolaskut Rondo	2#####	2000000165	2400000564
Palkkatositteet	13#####	13000106	13000147
Pankkitositteet	120#####	12002177	12002866
Perintätoimiston suoritukset	32#####	32001239	32001677
Asiakkaan viitemaksut	31#####	31000021772	31000029306
Vyörytykset	V1#####	V1000496	V1000709